

TARTU ÜLIKOOL VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA
Raamatukogunduse ja infoteaduste osakond
Raamatukogunduse ja infoteaduse eriala

Erja Liivson

HELLA WUOLIJOKI BIBLIOGRAAFIA
EESTIKEELSESED TÖÖD
LAVASTUSED EESTIS

Lõputöö

Juhendaja: Ilmar Vaaro

Viljandi 2008

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	3
1. HELLA WUOLIJOKI ELULOO LISED ANDMED	6
2. BIBLIOGRAAFIA	11
2.1. EESTIKEELNE LOOMING	11
2.1.1. EESTIKEELSED TEOSSED	11
2.1.2. EESTI KEELDE TÕLGITUD TEOSSED	11
2.2. EESTIKEELNE LOOMING AJAKIRJANDUSES.....	13
2.3. EESTI AJAKIRJANDUSES ILMUNUD ARTIKLID, ARVUSTUSED	15
2.4. EESTI AJAKIRJANDUSES AVALDATUD TÕLKED	16
2.5. KIRJANDUS ELU JA LOOMINGU KOHTA	17
3. LAVASTATUD NÄIDENDID	34
3.1. Härra Puntila ja tema sulane Matti	34
3.2. Juuraku Hulda.....	35
3.3. Justiina	39
3.4. Koidula	41
3.5. Mis nüüd, Niskamäe?	46
3.6. Niskamäe Heta.....	46
3.7. Niskamäe kired (Niskamäe näidendite tsükli järgi)	47
(“Niskamäe Heta” + “Niskamäe naised” + “Niskamäe noorperenaine”).....	47
3.8. Niskamäe leib	49
3.9. Niskamäe naised	52
3.10. Niskamäe noorperenaine	58
3.11. Põlev maa	60
3.12. Talulapsed.....	61
3.13. Vastumürk	62
4. REGISTRID	64
4.1. NIMEDE REGISTER	64
4.2. TEOSTE PEALKIRJAREGISTER	72
4.3. LAVASTUSTE REGISTER	73
4.4. TEATRITTE REGISTER	73
KOKKUVÕTE	75
KASUTATUD LÜHENDID	78
KASUTATUD ALLIKAD	80
SUMMARY	85
LISAD	87
LISA 1	87
HELLA WUOLIJOKI PEREKONDLIKEST SIDEMETEST.....	87
LISA 2	88
HELLA WUOLIJOE ELUKROONIKAST	88
LISA 3	89
MÕTTEID HELLA WUOLIJOKI LOOMINGUST.....	89

SISSEJUHATUS

Hella Wuolijoki on eesti-soome näitekirjanik, kelle lapsepõlv möödus Eestis ja kes 1904-ndal aastal siirdus Soome ning sinna oma elu rajas. Ta on kirjanik, kes pakub pidevalt suurt huvi oma elu ja loominguga, seda ka eesti lavastajatele. Oma kuulsuse saavutaski ta lisaks muule (ta oli ka poliitik ja ärinaine) just kirjanduse (eriti aga näidendite) kaudu.

Selle teema valisin seepärast, et Hella Wuolijoki (neiuna Murrik) on pärit minu kodukandist (Helme vald, Taagepera küla, Lupe talu) ja tema sünnist möödus 2006 aasta 21. juulil 120 aastat. Olin Hella Wuolijoki 120-ndaks juubeliks korraldatud päeva ürituste üks eestvedajatest Helme vallas. Minu abikaasa ema ja vanavanemad on elanud Lupe talu kõrval Siimu talus. Hetkel elab selles talus minu abikaasa tädi oma perega ja tegeleb loomakasvatusega. Lisaks hooldavad nad ka Hella Wuolijoki mälestuskivi Lupel. Arvan, et see teema huvitab paljusid, kuna Hella Wuolijoki on oma loominguga, näidendite ja lavastuste kaudu tuttav väga paljudele eestlastele.

Käesoleva lõputöö eesmärk on anda bibliograafiline ülevaade Hella Wuolijoki loomingust ja tema kohta kirjutatust, mis on ilmunud eesti keeles: Hella Wuolijoki eestikeelsed teosed, Hella Wuolijoki tööde tõlked soome keelest eesti keelde, ajakirjanduses ilmunud Hella Wuolijoki looming ja tõlked, artiklid Hella Wuolijoki elu ja loomingu kohta. Saada ülevaade ka Hella Wuolijoki näidenditest, mis on lavastatud Eesti kutselistes teatrites, samuti artiklid ja retsensioonid Hella Wuolijoki näidendite lavastuste kohta. Käesolev lõputöö on järjeks minu 2006 aasta seminaritööle – Hella Wuolijoki bibliograafia: Eestikeelsed tööd ja 2007 aasta seminaritööle – Hella Wuolijoki lavastused Eesti teatrites: bibliograafia. Oma töös näen ma perspektiivi, sest Eestis pole Hella Wuolijoki loomingust bibliograafiat koostatud. Küllastasin 2006 aasta suvel (juunis) Soomes Hauho valda ja sain teada, et ka Soomes pole veel Hella Wuolijoki kohta bibliograafiat koostatud.

Käesolevas töös on kokku 546 kirjet. Lõputöö on jaotatud nelja peatükki: Hella Wuolijoki eluloolised andmed, Hella Wuolijoki bibliograafia, lavastatud näendid, registrid. Peatükid on omakorda jagatud allpeatükkideks, mis sisaldavad loomingut eesti keeles, eesti keelde tõlgitud

teosed, ajakirjanduses ilmunud loomingut, ajakirjanduses ilmunud arvustused ja artiklid, loomingu kohta, ajakirjanduses avaldatud tõlked, kirjandust Hella Wuolijoki elu ja loomingu kohta, lavastatud näidendid ja artiklid ja retsensioonid lavastuste kohta. Registreid on neli: nimede register, teoste pealkirjade register, lavastuste register ja teatrite register.

Bibliograafias on kirjed järjestatud kronoloogiliselt: esmalt Eestis ilmunud, edasi eesti keelde tõlgitud teosed, siis eestikeelne looming ajakirjanduses, eesti ajakirjanduses ilmunud artiklid, ajakirjanduses avaldatud tõlked, kirjandus Hella Wuolijoki elu ja loomingu kohta. Lavastuste osas on kirja pandud teatri nimi ja esilavastuse aeg. Iga lavastuse juures on ajakirjanduses ilmunud artiklid ja retsensioonid Eesti teatrites etendatud Hella Wuolijoki näidendite kohta. Oma töös olen Hella Wuolijoki näidendite lavastused järjestanud alfabeetiliselt. Iga näidendi lavastuse juures on kronoloogiliselt järjestatud näidendi lavastanud Eesti teatrid ning kirjas on ka esietenduse aeg. Bibliograafilised kirjed on esitatud iga lavastuste piires kronoloogilises järjestuses ja hõlmavad ajaperioodi 1912-2008. Töös on kirjete loetelus läbiv numeratsioon.

Bibliograafiale on lisatud nimeregister, mis kajastab kirjetes esinevate autorite nimesid, teoste pealkirjade register, lavastatud näidendite register, teatrite register, mis on samuti alfabeetiliselt järjestuses. Ära on toodud ka kasutatud lühendid. Veel on 3 lisa: 1) Hella Wuolijoki perekondlikest sidemetest, 2) Hella Wuolijoe elukroonikast ja 3) Mõtteid Hella Wuolijoki loomingust.

Kasutasin bibliograafia koostamisel Eesti biograafilist andmebaasi ISIK (EKM), Elektroonilist andmebaasi ESTER (Tartu, Tallinn), "Artiklite ja retsensioonide kroonikaid" (Eesti riiklik bibliograafianimestik) (1944-1990), "EE" 10 kd., "EE" 14 kd., "Eestikeelne raamat 1901-1917" I ja II osa, "Eesti kirjanduse ajalugu" III kd., IV/2, V/2, "Eesti kirjandus, kirjandusteadus ja kriitika 1963-1966" (bibliograafia), "Eesti kirjanike leksikon", "Eesti Kirjarahva Leksikon", "Eesti Rahvusbibliograafia" Artiklid. (1995-1996), "Eesti Rahvusbibliograafia" Raamatud. (1995-1996), "Eesti Teatribibliograafia" (1975-1989), "Eesti tõlkekirjandus 1986-1990" (Bibliograafia), "ENE" 8 kd., E.Priidel "Kirjanduslik Mulgimaa", "Kirjanduskriitiku pilguga", Kirjandusmuuseumi Raamatukogu kartoteeke ja mappe, O. Kruus "Naine Hanesulega", Ü. Luiv. Hella Wuolijoki (1886-1954) Kirjandusnimestik (Käsikirjas), E. Lättemäe "Oma sammude varjust", K. Mihkla. "Lydia Koidula elu ja looming", E. Nirk "Eesti kirjanduse bibliograafiline leksikon", E. Nirk "Eesti kirjandus", "Nõukogude Eesti tõlkekirjandus 1981-1985", "Raamatukroonikad", "Soome kirjandus eesti keeles ja eesti kirjandus soome keeles"

Lavastuste osas olen oma töös põhiallikana kasutanud Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumi (ETMM) teatriosakonna materjale. Kartoteegist sain lavastused, teatrid ja esietenduste ajad. Lavastuste ja teatrite kohta sain arhiivmaterjale kuni 1961 aastani. ETMM raamatukogust sain materjale Hella Wuolijoki näidendite lavastuste kohta alates 1962 aastast. Käesoleva töö allikatena on kasutatud veel Eesti raamatukogude elektronkataloogi ESTER (Tartu, Tallinn), Index Scriptorum Estoniae ISE (Eesti ajakirjanduses ilmunud artiklite andmebaas 1995-2006), Eesti Rahvusbibliograafia andmebaasi, Kirjandusmuuseumi Eesti biograafilist andmebaasi ISIK. Lisaks andmebaasidele kasutasin ka “Eesti Teatribibliograafia.” (1975-1989), „Artiklite ja Retsensioonide Kroonikaid“ (1981, 1982, 1986, 1988), T. Sulg “Näitekirjandus Eesti Vabariigis” (1918-1940): bibliograafianimestik, T. Sulg “Eestikeelne näitekirjandus aastatel 1870-1944”: nimestik, Üldine näitekirjanduse nimekiri: kokkuseatud 1921, T. Mutsu “Spetsiaal teatriramatukogu nimestik”, “Näidendite nimestik”: Estonia Teatri raamatukogu, Kirjandusmuuseumi raamatukogu isimkunimede kartoteeki Hella Wuolijoki (tema kohta) ja veel artiklite mappe.

1. HELLA WUOLIJOKI ELULOOSED ANDMED

Hella Wuolijoki on Eesti-Soome näitekirjanik, neiupõlvenimega Ella Maria Murrik, sündis Taageperas 21. (9.) juulil 1886 aastal ja suri Helsingis 2. veebruaril 1954 aastal (Kruus 1999, lk. 13).

Hella oli äärmiselt vastuoluline isiksus. Tema esivanemad põlvnesid Helme ja Karksi jõukatest taluperekondadest. Kirjaniku isapoolne vanaisa oli karjamõisa rentnik, emapoolne vanaisa võimekas peremees Taageperas, Lupe suurtalus ning ka innukas muusikaharrastaja ja jakobsonlane. Tulevase kirjaniku isa Ernst Murrik töötas koolmeistrina ja vallakirjutajana Helme kihelkonnas Taageperas. Kuna vallakirjutaja amet andis perekonnale vähe sissetulekut, hakkas Kadri Murrik pidama Ala kõrtsi Nuia-Tõrva-Taagepera teeristil. 1886 aastal loobus ka Ernst Murrik vallaametniku tööst ja tuli naisele appi. Ala kõrtsis sündiski vanemate esimese lapsena Ella Maria, kelle lapsepõlv möödus suurelt osalt vanaisa talus Lupel (Arder, Hella Wuolijoe ja tema vanemate kohta 1960, 2. juuli. Käsikiri Valga KLM valduses). 1897 aastal siirdus Ernst Murriku perekond elama Valga linna. Perekonnapea teenis elatist nurgaadvokaadina ja katsetas ka raamatukauplemisega (Kruus 1999, lk. 17).

Algteadmised omandas Ella Murrik oma isalt. Ta õppis aastail 1896-1901 Valga Tütarlastekoolis (Eesti kirjanduse ajalugu 1969, lk. 456). Edasi siirdus ta Tartusse, kus hakkas käima Puškini-nimelises Tütarlastegümnaasiumis. Tartu tollaegse õpilasnoorsoo hulgas sai Hella oma esimesed teadmised sotsialismist (Kruus 1999, lk. 19-20). Tal oli kokkupuuteid Gustav Suitsu ja teiste nooreestlastega ("Noor-Eesti" I ja II albumis). Ta külastas ka Oskar ja Aino Kalda perekonda (Nirk 1983, lk.16). Lõpetanud Tartu gümnaasiumi kuldmedaliga, siirdus ta edasi õppima Helsingi ülikooli, mille lõpetas 1906 aastal kuldmedaliga. Seal ta abiellus (1908 aastal) ja jäi elama Soome. Hella tutvus juba varakult marksistlike ideedega, mis kujunesid talle veendumusteks (Eesti kirjanduse ajalugu 1969, lk. 475).

Astunud esimese naisüliõpilasena Helsingi Ülikooli, õppis ta filosoofiateaduskonnas ajalugu ja kirjandust, eriti aga rahvaluulet (Eesti kirjandus 1983, lk 336). Kõrvalteenistust hankis ta "Postimehe" kirjasaatjana. "Postimehe" kirjasaatjana pääses ta ka 1906. a. Venemaa riigiduuma

istungitele (Hella Wuolijoki 1999, lk 32-33, 38-39). Üliõpilaspäevil tutvus Ella töölisliikumise aktivisti Sulo Wuolijokiga. Ta lülitus töölisliikumisse, alates 1905. aastast kuulus ta ka Soome Sotsiaaldemokraatliku Partei liikmete hulka (Kruus 1999, lk 33-34). Nendel aastatel süvenes Ella Murrik marksistlikku kirjandusse (Eesti kirjanduse ajalugu 1969, lk. 457). 1908. a. töötas Ella Murrik rahvalaulu uurimise “Vaenelaps ema haul” kallal, lõpetas ülikooli ja omandas filoloogiamagistri kraadi. Soome kirjanduse Seltsi tellimusel koostas ta Jakob Hurda kogus leiduvate eesti rahvalaulutüüpide registri, mis loendas 40 000 lauluteisendit. Tööst rahvaluule alal kasvas välja poem “Sõja Laul” (1915) (Eesti kirjanduse ajalugu 1991, V/2, lk 37, 110).

Samal ajal tegi ta ka hiilgavat karjääri äri alal. Aastail 1914-1931 oli Wuolijoki mitmete Ameerika, Belgia jt. maade firmade peadirektor Soomes. Talle kuulusid suured saeveskid. Ta kontrollis puidu väljavedu Soomest ja oli üldse üks arvestatavamaid isikuid Soome ärielus. Tema salong ja mõis kujunesid kohaks, kus käisid koos ärimehed, diplomaadid ja kunstnikud ning kus sõlmiti nii mitmedki tehingud. 1930-ndate aastate lõpul tõmbus Wuolijoki ärielust tagasi. Ta ise on Londonis enne “Niskamäe naiste” etendust oma intervjuus ajalehe “Daily Express” korrespondendile öelnud: “Hakkasin ärielust väsima, otsustasin siis kirjutada näidendeid”. 1943 aastal mõistis tolaeagne Soome fašistlik režiim Hella Wuolijoe marksistlike vaadete ja rahuvõitluse eest surma. Hiljem muudeti karistus eluaegseks vangistuseks, millest ta vabanes pärast Teise Maailmasõja lõppu. Ühiskondlik-poliitilist tegevust jätkas Wuolijoki aga oma elu lõpuni. 1908. aastal abiellus Ella Murrik Sulo Wuolijokiga (Kruus 1999, lk 45).

Tallinnas ilmus 1912. a. Hella Wuolijoki esimene näidend “Talulapsed”, mille mängimine keelati peale esietendust (Eesti kirjanduse ajalugu 1969, lk. 472). 1914. aastal ilmus Tallinnas romaan “Udutagused” (Kruus 1971, lk 132-133). I maailmasõja ajal alustas ta äritegevust. 1920. a. ostis ta Marlehäcki mõisa, hakates metsaga kauplema (Kruus 1999, lk 69, 71-72). Suurejoonelise äritsemise lõpetas üle-euroopaline majanduskriis ja 1931. aastal jõudis metsaäri pankrotini (Kruus 1999, lk 73). 1931.-1938. aastal oli Hella Wuolijoki nõukogude naftaekspordi Soome filiaali nõukogu juhataja (Kruus 1999, lk 73).

Peale äri lõpetamist kujunes kirjanduslik looming tema peamiseks tegevusalaks. 1930-ndate aastate algul jätkas Helle Wuolijoki kirjutamist veel eesti keeles ja eesti ainetel. 1931. aastal saatis ta näidendi “Minister ja kommunist” Tallinna, kuid näidendi lavastamine keelati ära (Eesti kirjanduse ajalugu 1969, 3.kd., lk 459). Hiljem lavastati see Soomes pealkirjaga “See juhtus Eestis”. 1933. aastal valmis romaan “Udutagusse Leeni Tartus” (Eesti kirjanduse ajalugu 1984,

IV/2, lk 52). 1932. aastal kirjutas ta näidendi "Koidula" ja saatis selle Eesti Haridusliidu näidendivõistlusele. Seda lavastati nii "Estonias" kui ka "Vanemuises". (Eesti kirjanduse ajalugu 1984, IV/2, lk 8, 98, 105). Viimaseks eesti keeles kirjutatud teoseks on käsikirja jäänud Juhan Liivi kujutatav lüüriline draama "Dr. Lucius ja Luuletaja". 1945. a. töötas ta selle ümber, viies tegevuse Soome oludesse, ja see sai pealkirjaks "Kuningas õuenarrina" (Hella Wuolijoki 1999, lk. 89).

Edaspidi läskski kirjanik üle soomekeelsele loomingule, kuigi esialgu jäi ta veel Eesti-ainese käsitlejaks. 1932. aastal kirjutas ta soomekeelse draama "Palav maa", mis ilmus hiljem eesti keeles pealkirja all "Põlev maa" (1937) (Eesti kirjanduse ajalugu 1984, IV/2, lk. 98, 105) ja töötas soome keelde ümber näidendi "Minister ja Kommunist" (Kruus 1971, lk. 140). 1933. a. kirjutatud soomekeelse draama "Iaki ja Järjestys" ("Seadus ja kord") jaoks sai Hella Wuolijoki ainestikku Soome lähemast minevikust. Selle näidendiga ta edu ja menu ei saavutanud. Tema ees sulgusid ka Soome teatrite ukсед (Kruus 1999, lk. 92-96).

Soomes ilmus tema esimese teosena näidend "Hulkurivalss" pseudonüümi Felix Tuli all (Kruus 1999, lk 90-91). 1933. a. kirjutatud "Niskavuoren naiset" ("Niskamäe naised") jäi kolmeks aastaks sahtlisse. Näidendi avalikustamiseks võttis ta kasutusele Juhani Tervapää varjunime. Näidend tuli 1936. aastal lavale ja sai kohe menu osaliseks. Samal aastal lavastati näidend ka Eestis (Kruus 1999, lk 106, 112). 1938. aastal kirjutas Hella Wuolijoki "Niskamäe naistele" järje "Niskamäe leib". Hiljem aga veel "Niskamäe noorperenaine" (1941), "Niskamäe Heta" (1953) ja epiloogilisi sündmusi esitav "Mis nüüd, Niskamäe?" (1953) (Kruus 1999, lk 127, 132, 213-214, 224-229). 1938. aastal ilmus lüüriline näidend "Roheline kuld" (Kruus 1999, lk 141-143). Uues variatsioonis esitas Hella Wuolijoki kehva päritoluga naiskangelanna näidendis "Justiina" (1937). Näidend näitab kodanliku moraali laostavat mõju haritlaskonna hulgas (Kruus 1999, lk 143- 1150). Menukaks osutus ka "Vastumürk" (1939), mida on korduvalt lavastatud ka Eestis (Kruus 1999, lk 150-156). 1940. aastal siirdus Soome Bertolt Brecht, kes leidis head töötamisvõimalused Marlebäcki mõisas. Koostöös B. Brechtiga valmis 9-pildiline komöödia "Suur-Heikkilä ja tema sulane Kalle", trükitud 1946. aastal. Hiljem avaldas B. Brecht näidendist uue, omapoolse ümbertöötuse ja sotsiaalselt teravama "Härä Puntila ja tema sulane Matti" (Kruus 1999, lk165-168). Hella Wuolijoki on avaldanud lühinäidendite kogumikud "Naised ja näokatted" (1937) ning Shaw'laadile lähenevad "Tigedavõitu lühinäendid" (1945). Eraldi ilmus 1945. aastal lühinäidend "Tundmatu kohtunik".

II maailmasõda tõi Hella Wuolijokile raskeid katsumusi. Ta müüs oma mõisa, ostis Helsingi lähedale talu, kus ta varjas nõukogude põrandaalust kullerit. Antifašistliku tegevuse pärast aresteeriti Hella Wuolijoki 1943. aasta kevadel ja mõisteti eluks ajaks vangi (Kruus 1999, lk. 187-189). Helsingi Läänivanglas jätkas ta kirjanduslikku tegevust, sõnastades 1944. aastal vanglapäeviku "Ma ei olnud vang.", 1945 aastal noorpõlve memuaariraamatu "Koolitüdrukuna Tartus." ja "Ülikooliaastad Helsingis." (Kruus, O.1999, lk 189-191). 1944. aasta septembris vabastati ta vanglast (Kruus 1999, lk 192).

1945-1949 aastal töötas ta Soome Ringhäälingu peadirektorina (Kruus 1999, lk 195), 1946-1948 aastal oli Soome Demokraatliku Rahvarinde esindajana parlamendisaadik ja võttis aktiivselt osa ühingu "Soome-NSV Liit" organiseerimisest. Kõrvuti sellega jätkus ka kirjanduslik looming. 1947 aastal ilmunud raamatus "Nägemusi ja kajastusi" esitab ta detailse portree Eino Leinost 20. sajandi teisel kümnendil. "Minust sai ärinaine ehk Valge vares" (1953) jutustab Hella Wuolijoki äritegevuse algusest. Pooleli jäi kirjanikul mälestuste kirjutamine metsakaubandusaastatest Suojärvil. Ajaliselt kõige hilisemat perioodi kujutab "Ma ei olnud vang" (1944), mis on vanglapäevik. Maailmasõja eel ja ajal tõlkinud soome keelde nõukogude diplomaadi J. M. Maiski memuaarid "Enne tormi." (1945). Sõjajärgseil aastail kirjutas Hella Wuolijoki Soome raadio jaoks ulatusliku kuuldemängude sarja ühe töölis perekonna käekäigust, sellel alusel valminud romaan "Työnichen perhe" avaldati postuumselt Helsingis 1970 aastal (Eesti kirjanduse ajalugu 1969, III, lk 459-461).

Wuolijoe esimene näidendi lavastus oli "Talulapsed" (1913), mis etendus "Estonias". Kuid politsei keelas selle pärast paari etendust ära (Eesti kirjanduse ajalugu 1969, lk. 472). Selles etenduses mängisid kaasa tookordse eesti teatri suurkujud: Pinna, Villmer, Sällik, Tondu jt. Paarikümneks aastaks Wuolijoe näitekirjanduslik tegevus soikus. Kirjandusareenile ilmus tema nimi uuesti 1932 aastal, kui tema näidend "Koidula" sai Eesti Haridusliidu preemia ning etendus lavastati nii "Estonias" kui ka "Vanemuises" (Eesti kirjanduse ajalugu 1984, lk. 8, 98, 105). 1936 aastal valmis näidend "Niskamäe naised" (see ilmus Juhani Tervanpää varjunime all ning soome keeles), mis kohe vallutas Soome, Eesti, terve Euroopa ja ka teiste kontinentide lavad. Näidend tuli 1936 aastal lavale ja sai kohe menu osaliseks. Samal aastal lavastati näidend ka Eestis (Kruus 1999, lk. 106, 112). 1938 aastal järgnes "Niskamäe leib", 1940 aastal "Niskamäe noorperenaine", 1953 aastal veel "Niskamäe Heta" ja epiloogilisi sündmusi esitav "Kuhu nüüd, Niskamäe?" (Kruus 1999, lk. 127, 132, 213-214, 224-229).

Niskamäe tsükkel valgustab Soome taluolustikku 19-nda sajandi 80-ndatest aastatest kuni 1945 aastani ning tsükli tegelaskond kuulub nelja sugupõlve. Tsükliks rullub lahti pika ja sündmusterohke ajajärgu dramaatiline kroonika, inimlikud kired põimuvad ühiskondliku võitlusega (Kruus 1999, lk. 229-233). Niskamäe-sarjaga andis Hella Wuolijoki põhjamaade näitekirjandusse suurteose, kuid teisedki tema soomekeelsed näidendid saavutasid suure populaarsuse Soomes ja Eestis. Neist kõige tuntum on komöödia “Juuraku Hulda” (1937) (Kruus 1999, lk. 119-126). Selle kuulsa Niskamäe sarja kõrval pole vähem tuntud ka teised Hella Wuolijoe näidendid, nagu “Justiina”, “Vastumürk”, “Põlev maa” jpt.

2. BIBLIOGRAAFIA

2.1. EESTIKEELNE LOOMING

2.1.1. EESTIKEELSESED TEOSSED

1. Talulapsed : kolmevaatuseline näidend / Hella Wuolijoki. – Tallinn : Maa, 1912 (Tallinn : V. Ehrenpreis). – 150 lk. ; 19 cm.
2. Udu tagused : [romaan] / Hella Wuolijoki ; [kaaneill. O. E.]. – Tallinn : Maa, 1914 (Tallinn : J. ja A. Paalmann). – 180 lk. : ill. kaas. ; 19 cm.
3. Sõja laul : kokku seatud Hurti wanawarakogudes leiduwate teisendite järgi : [poeem] / Hella Wuolijoki ; [kaaneill. O. Kallas]. – Tallinn : Maa, 1915 (Tallinn : Ühiselu). – 46 lk. : ill. Kaas. ; 18 cm.
4. Udu tagused : [romaan] / Hella Wuolijoki ; [kaas: E. Järv]. – Tartus : Noor-Eesti, 1927 (Tartu : G. Roht). – 185, [1] lk. : ill. kaas. ; 19 cm. – 2. trükk.- Esitrükk: Tallinn: Maa, 1914
5. Koidula : näidend naisest, kes tahtis olla nagu teisedki naised / Hella Wuolijoki-Murrik.– Tallinnas : Eesti Haridusliit, 1932 (Tallinn : Estotrükk).– 137, [2] lk. : ill. kaas. ; 23 cm.
6. Udu taguste Leeni Tartus : [romaan] / Hella Wuolijoki. – [Tallinn], 1933 (Tallinn : Vaba Maa).– VI, 291, [1] lk. ; 22 cm.

2.1.2. EESTI KEELDE TÕLGITUD TEOSSED

7. Hulkurivalss : siis meeleldi maanteel ma tantsin : ühevaatuseline näidend / Felix Tuli ; [soome keelest Niina Murrik]. – Tallinnas : Eesti Haridusliit, 1936 (Tallinn : J. Ratassepp). – 46, [1] lk. : ill. kaas. ; 18 cm.

8. Niskamäe naised : näidend : proloog, kolm vaatust / Hella Vuolijoki [Juhani Tervapää] ; tlk. [Niina Murrik]. – Tallinnas : Eesti Haridusliit, 1936 (Tallinnas : Ratassepp). – 148 lk. : fot., ill. kaas. ; 18 cm.

9. Niskamäe naised : 1.-2. osa. – Tallinn : Eesti Haridusliidu kirjastus, 1936-1939.
 1. Tlk. N. Murrik. 1936. 148 lk.: ill.
 2. Niskamäe leib / Tlk. A. Kivikas. 1939. 112 lk.

10. Põlev maa : näidend kolmes vaatuses / Hella Vuolijoki ; soome keelest N. Murrik ; [kaas: F. Liiv] . – Tallinnas : Eesti Haridusliit, 1937 (Tallinnas : J. Ratassepp). – 116 lk. : ill. kaas. ; 18 cm.

11. Justiina : näidend 6 pildis / Hella Vuolijoki ; tlk. Karl Freiberg . – Tallinn : Eesti Haridusliit, 1938 (Tallinn : Estotrükk). – 135, [1] lk. : ill. ; 18 cm.

12. Juuraku Hulda : komöödia seitsmes pildis / Hella Vuolijoki. – Tallinn : Eesti Haridusliit, 1938 (Tallinn : J. Ratassepp). – 125, [3] lk. ; 18 cm.

13. Niskamäe leib : [näidend] : "Niskamäe naiste" II osa / [Hella Vuolijoki] ; tlk. Albert Kivikas ; [kaas: F. Liiv]. – [Tallinn] : Eesti Haridusliit, 1939 (Tallinn : J. Ratassepp). – 109, [1] lk. : ill. kaas.; 18 cm.

14. Näidendid / Hella Vuolijoki ; [soome keelest tlk. Linda Viiding ; järels: Oskar Kruus].- Tallinn : Eesti Raamat, 1984 (Tallinn : Punane Täht). – 335 lk.; 21 cm. – Sisu: Niskamäe noorperenaine ; Niskamäe Heta ; Niskamäe naised ; Niskamäe leib ; Mis nüüd, Niskamäe?

15. Koolitüdrukuna Tartus aastail 1901-1904 : [mälestused] / Hella Vuolijoki ; soome keelest lühendatult tlk.: L. Viiding ; [järels. ja komment.: R. Ruutsoo] – Tallinn : Periodika, 1986 (Tallinn : EKP Keskkomitee Kirjastuse trükikoda). – 76, [2] lk.; 26 cm. - ["Loomingu Raamatukogu"; 1986, nr. 49/ 50 (1513/1514)]

16. Sõja laul : [poeem] / Hella Vuolijoki ; [ees- ja järels. : Sõja laul : [poeem] / Hella Vuolijoki ; [ees- ja järels.: Ruth Mirov ; kujund. E. Tamberg, Ludvig Kruusmaa]. –

Tallinn : Eesti Raamat, 1986 (Tallinn : Ühiselu). – 83, [4] lk. : ill.; 21 cm. – Sisaldab bibliograafiat.

17. Udutagused : [romaan] / Hella Wuolijoki ; [kujund. Ene Loopere]. – [Tallinn] : Ajaraamat, 1994 (Kohtla-Järve : I-Print). – 103, [1] lk. ; 20 cm.
ISBN 9985823079
18. Koolitüdrukuna Tartus, 1901-1904 / Hella Wuolijoki ; [tlk. ja järels. Linda Viiding]. – Tallinn : Eesti Raamat, 1995. – 226 lk.,[8] l. ill. – Sisaldab registrit.
ISBN 5450023936
19. Ülikooliaastad Helsingis, 1904-1908 / Hella Wuolijoki ; [tlk. Linda Viiding ; kujundanud Ene Loopere]. – Tallinn : Eesti Raamat, 1996 ([Tartu] : Greif). – 248, [2] lk., 8 l. ill. – Märkus : Tõlgitud raamatust: Nuoruuteni kahdessa maassa. – Kommentaare / koostanud Hilve Rebane : lk. 220-241. – Sisaldab registrit.
ISBN 545002424X
20. Juuraku Hulda ja teised. Talulapsed : kolmevaatuseline näidend ; Justiina : näidend 6 pildis / tlk. Karl Freiberg ; Juuraku Hulda : komöödia seitsmes vaatuses / Hella Wuolijoki ; [koost. Külli Laugaste ; järels.: Oskar Kruus]. – [Kordustrükk]. – Tartu : K. Laugaste, "Talulapsed" esitrükk: Tallinn : Kirjastuse-ühisus "Maa", 1912. "Justiina" esitrükk: Tallinn : Eesti Haridusliidu kirjastus, 1938. "Juuraku Hulda" esitrükk: Tallinn : Eesti Haridusliidu kirjastus, 1938.
21. Minust sai ärinaine, ehk, Valge vares 1908-1918 : [mälestustermt.] / Hella Wuolijoki ; [tlk. Endel Mallene ja Meelik Mallene ; kujund. Ene Loopere]. – Tallinn : Eesti Raamat, 2004 ([Tallinn : Tallinna Raamatutrükikoda]). – 230, [1] lk., 4 l. ill. – Sisaldab registrit.
ISBN 9985654420 (köites)

2.2. EESTIKEELNE LOOMING AJAKIRJANDUSES

22. Haavakuru Leeni nelipühad : [Jutustus] // Postimees, 1903, 23. mai, nr. 112, lk. 2, v. 3-5; 24. mai, nr.113, lk. 1-2

23. Siis kui tuul suur oli : [Kirjutis] // Linda, 1903, nr. 27, 19/VI, lk. 478-479.
24. Kui süda seisab : [Kirjutis] // Linda, 1904, nr. 12 ja 13, 27, lk. 225, nr. 1-2
25. Väsinud : [Kirjutis] // Linda, 1905, nr. 23 ja 24, 23/VI, lk. 471, nr. 1-2.
26. Ämblik : [Luuletus] // Linda, 1905, nr. 33 ja 34, 1/IX, lk. 653.
27. Tscherkessi laul : (Lermantov "Isnal-Bei") : [tõlk.] (E. Murrik) // Linda, 1905, nr. 37/38, 29/IX, lk. 735.
28. Rahu : [Luuletus] // Linda, 1905, nr. 47 ja 48, 22/XII, lk. 939.
29. Säask : [Luuletus] // Linda, 1905, nr. 49-52, lk. 1007.
30. Külmal on : [Luuletus] // Postimees, 1905, nr. 17, 21/ I, lk. 1, nr. 5.
31. See oli kevadel : [Jutustus] / Hella Murrik /. – Noor- Eesti , 1 album. – Tartu, 1905. – Tartu : Kirjanduse Sõprade kirj., 1905 Tartu (Postimees), lk. 190-191.
32. Sügisene õhtu : [Jutt] / Aeg Kalender 1907 aasta kohta / [toim.] K. Sööt ; [kaaneill. K. Raud]. – Tartu : K. Sööt, [1906] (K. Sööt). – 172 lk., [28] lk. kuul. : ill., kaas.
33. Kaks laulu : [Jutt] / Hella Murrik. – Noor-Eesti, II album. – Tartu (Postimees) 907, lk. 116-117.
34. Noorte kirjanike album : "Kaja" kaastöölise kõige uuemad algupäraseid jutud ja laulud [nr. 1-19]. – Narva, 1908 (T. M. Franzdorf). – 76 lk. – F. – Lõpp puudub.
35. Eesti luulet ilulugemiseks / valinud J. Ploompuu ; [kaaneill. A. K. ja L.T.]. – Tallinn : J. Ploompuu, [1910-1911] (M. Schiffer). – 253, [3] lk.: ill. kaas. – Kaanepealk.: Eesti ilulugemised. – Kaanel: J. ja A. Paalmani trk. – Ilm. väljaannetena 1-4.

36. 1914. Sõja laul.Pr. Hurti Wananoorwakoguduses leiduvate teisendite järgi kokku seadnud Hella Vuolijoki.(Tallinna Kaja nr. 18-19, 20/XII; lk. 219-225.)

2.3. EESTI AJAKIRJANDUSES ILMUNUD ARTIKLID, ARVUSTUSED

37. Esimesed päevad Soome ülikoolis. // Linda, 1904, nr. 42, ”1/X, lk. 835-839.
38. Esimesed päevad Soome ülikoolis. // Linda, 1904, nr. 42, ”1/X, lk. 835-839.
39. Eesti noorsugu keskkoolides. // Linda, 1904, nr. 49, 9/XII, lk. 974-997, nr. 50, 5/XII, lk. 944-997.
40. Kalevipoegin kokaonpano : [U. Karttunen]. – Helsingis, 1905, 103 lk. XXIV lk.; 1/8 kaustas : [Arvustus] // Postimees, 1905, nr. 21, 25/I, lk.1, v. 4, lk. 2, v. 2.
41. Eesti lõbusõitjad Helsingis : [Sõnum] // Kiri, 1913, 11. juuni, nr. 64, lk. 2.
42. Pühapäeval, 14. dets. (v. k. j.) peeti Helsingis Eesti Heategeva Seltsi perekondlik piduõhtu : [Sõnum-Ülevaade] // Rahvaleht, 1913, 7. dets., nr. 3, lk. 2.
43. Mis Soomes sünnib : (Kiri Helsingist.) : [Sõjaaegsetest meeleoludest, teatrielust, kontserditest, korruptsioonist] // Tallinna Teataja, 18. X, 1914, nr. 9., lk. 98-101.
- 44.. Eino Leino uue romaani puhul : [“Pangahärrad”] : [Arvustus] // Tallinna Kaja, 1914, nr. 12, 8/XI, lk. 142-144, Kirjandus ja Kunst).
45. Väike kodusõda : (Kiri Helsingist) : [Poleemikast Kistermaekersi näidendi “Salajane pealetungimine” pärast] // Tallinna Kaja, 1914, 22.XI, nr.14, lk.168.
46. Helsingi ja Eesti Heategevus Selts. Pühapäeval, 7. juunil Eesti pidu Rahvamaja [Työväen talo] pidusaalis : [Kuulutus] // Töö Kiir, 1914, 17. mai, nr. 2, lk. 1.
47. Annetus ”Kiirele” [Hella Vuolijokilt] // Kiri, 30/VI, 1917, nr. 78, lk. 3.

48. Hella Murrik-Vuolijoki ärid. // Vaba Maa, 1924, 2/IV, nr. 75 [1 77], lk. 3.
49. Hella Murrik-Vuolijoki "Kommunism". // Vaba Maa, 1924, 6/IV, nr. 81, lk. 3.

2.4. EESTI AJAKIRJANDUSES AVALDATUD TÕLKED

50. Hella Wuolijoki mälestustest : [Rmt.: Yliopistovuodet Helsingissä 1904-1938] // Keel ja Kirjandus, 1963, nr. 12, lk. 749-753.
51. Wuolijoki, Hella. Reekviem. // Pärnu Kommunist, 1964, 4. juuli.
52. Veedan aega Hella Vuolijoe seltsis : [Kirjaniku vanglamemuaaride raamatust "Ma ei olnud vang"] // Kultuur ja Elu, 1968, nr. 2, lk. 17-19.
53. Vanglas filmitakse : [Katkend vanglamemuaaride raamatust "Ma ei olnud vang"] // Kultuur ja Elu, 1968, nr. 4, lk. 16-18.
54. Mari vanglavärvavas : [Katkend romaanist "Töömehe perekond"] // Kultuur ja Elu, 1971, nr. 5, lk. 20-23.
55. Seltsimees Stepan : [Kirjanik H. Wuolijoki kohtumisest N. Fedorovskiga] // Kultuur ja Elu, 1977, nr. 10, lk. 12-14.
56. Koolitüdrukuna Tartus : [Autobiograafiline jutustus] // Edasi, 1978, 4. juuni.
57. Mälestuskilde Kingissepast : [Kohtumisest V. Kingissepaga Soomes] // Kultuur ja Elu, 1979, nr. 8, lk. 14-15.
58. Mälestusi Leinost : [Soome kirjanikust E. Leinost (1878-1926)] // Looming, 1986, nr. 7, lk. 938-953.
59. Katkendeid mälestusteraamatust "Minust sai ärinaine". // Teater. Muusika. Kino., 1986, lk. 80-89. – Kokkuvõte: vene k. lk. 92, ingl. k.; lk. 94. – Bibl. joonealustes märkustes.

60. Katkendeid mälestustest : [Rmt.: Minusta tuli liikenainen eli ”Valkonen varis”] // Nõukogude Naine, 1986, nr. 9, lk. 20-21.
61. Reis Peterburi : [Katkend eesti-soome autorilt, mälestustermt.] // EV, 1986, 1.aug., lk. 5.
62. Katkendeid mälestustest : [Eesti-soome autori raamat ”Minusta tuli liikenainen eli ”Valkonen varis”] // Nõukogude Naine, 1986, nr. 9, lk. 20-21.
63. Koolitüdrukuna Tartus aastail 1901-1904 : [Puškini-nimeline tütarlastegümnaasium : lühendatud] / järels.: R. Ruutsoo. – Tallinn : Perioodika, 1986. – 78 lk. – (LR. nr. 49/50, (1513/1514).

2.5. KIRJANDUS ELU JA LOOMINGU KOHTA

64. Hubel, Ed. Hella Vuolijoki. ”Talulapsed”. 3-vaatuseline näidend Tallinnas. – Kirjastus ühisus ”Maa”. – 150 lk. // Tallinna Teataja, 1912, nr. 296, 28/XII, lk.2, v. 1-4.
65. Jürgenstein, A. Hella Vuolijoki. Talulapsed. : [Arvustus] // Eesti Kirjandus, 1913., lk. 84-86.
66. Vuolijoki, E., Pers.- Keskn., 6. märtsil.... [Narvas Karskuse Seltsis ”Võitleja” refereeritud E. Vuolijoki näidendi ”Talulapsed” sisu lühike kokkuvõte ja arvustus]. – Kiri, 12.III, 1913, nr. 30. lk.3.
67. Hindrey, Karl August. Hella Vuolijoki ”Udutagused”: [Arvustus] // Eesti Kirjandus IX aastal, 1914, nr.5 ja 6, lk. 156-156.
68. Jürgenstein, A. Hella Vuolijoki ”Udutagused” Tallinnas. – Kirjastus Ühisus ”Maa”. – 180 lk. : [Arvustus] // Postimees, 1914, nr. 78, 9/IV, lisaleht lk. 1-3.
69. Hella Vuolijoki ”Talulapsed” kanti Helsingi teatris Kansan Näyttömös mineval neljapäeval ette. // Tartu Päevaleht, 1914, nr. 40, 4/II, lk. 2, 6.2.

70. Hella Vuolijoki "Talulapsed": [Soome lehtede arvustus eesti keeles] // Olevik, 1914, nr. 15, 6/I, lk. 2, 10, 1-2.
71. Hubel, Ed. Hella Vuolijoki „Udutagused“ Tallinnas. – Kirjastus Ühisus "Maa". – 180 lk. // Tallinna Teataja, 1914, nr. 81, 12/IV, lk. 1, v. 1-5.
72. Helsingis Kansas Näyttämö etendati 12. veebruaril Ella Vuolijoki "Talulapsed esimest korda : [Sõnum] // Töö Hääl, 1914, 6.veebr., nr. 16, lk. 2.
73. Rumor-Ast, Karl. Hella Vuolijoki "Udutagused". – Tallinn: Kirjastus Ühisus "Maa" (J. ja A. Paalmani tr.). – 180 lk.: [Arvustus] // Tartu Päevaleht, 1914, nr. 98, 18/IV, lk. 1, v. 1-4.
74. Rumor-Ast, Karl. Hella Vuolijoki "Udutagused". – Tallinn: Kirjastuse Ühisus "Maa" (J. ja A. Paalmani tr.). – 180 lk. // Olevik, 1914, nr.45, 19/IV, lk.1, v. 1-4.
75. Tammsaare, Anton Hansen. Hella Vuolijoki "Udutagused": [Kirjutis] // Päevaleht, 1914, nr. 124, 5/VI, lk.6, v. 3-5.
76. Hella Vuolijoki! : [Sõnum] // Post., 1927, 16/IV, 104, 11.
77. Suur kingitus meie rahvaluule teadusele. Pr. H. Murrik-Vuolijoki kinkis Eesti Rahvaluule Arhiivile oma laulutüüpide kopeeritud nimestiku. Dr. Loooris tõi kingituse Helsingist kaasa. Noore doktori jutul/ Poeem : [Sõnum] // Postimees, 1927, 2/IX, 237, 4.
78. Hella Vuolijoki kõrgeaustuslik kingitus Eesti Rahvaluule Arhiivile II köidet rahvalaulu tüüpide regist. Rmt. Pr. Vuolijoki asub uuesti Eesti Rahvaluule uurimisele. // Vaba Maa, 1927, 3/XI, 258, 8.6
79. Reiman, Ilmar. Hella Vuolijoki "Udutagused". – Tartu: Noor Eesti Kirjastus, 1927. – II tr. [Kirjanduslik ülevaade] // Eesti Kirjandus, 1927, nr.3 lk. 171-172.
80. Eesti naiskirjanik-rahvusvaheline ärisuurus. Hella Murrik-Vuolijoe karjäär. // Vaba Maa, 1930, 2/XII, nr. 282, lk. 3.

81. Pr. H. Murrik-Vuolijoe visiit Tallinna. // Vaba Maa, 1930, 9/XII, nr. 288, lk. 7.
82. Pr. Vuolijoki Eesti ja Vene vahetalitajaks metsakontsessiooni realiseerimisel. // Vaba Maa, 1931, 8/V, nr. 107, lk.3.
83. Kivisaar, J., Tartu vallakooliõpetajate (Hollmanni) seminar 1873-1887, Tartu 1932, lk.11 ja 30.
84. "Koidula" 13 autorit: [Lühiart.] // Kunst ja Kirjandus, 1931, lk. 32, lk. 128.
85. "Koidula" autorit austati: [Sõnum] // Postimees, 1932, 29/X, nr. 254, lk.3.
86. Kirjanduslik kohus "Koidula" puhul: [Sõnum] // Postimees, 1932, 17.XII, nr. 296, lk. 7.
87. Kohus "Koidula" üle. // Postimees, 1932, 09/XII, nr. 289, lk. 2.
88. Koidula lahutusprotsess: [Sõnum] : [Annotatsioon: 18.dets. toimub "Vanemuises" kirjanduslik kohtuprotsess H. Wuolijoe "Koidula" teemal] // Postimees, 1932, 15/XII, nr. 294, lk. 7.
89. Hubel, Ed. = Metsanurk Mait. "Koidulast", Kolmandast teest jt. : [Artikkel] // Kunst ja Kirjandus, 1932, nr. 42, lk. 166-167.
90. Hella Wuolijoki eluajaks sunnitööle: [Nõukogude partisani varjamise pärast] // Rahva Hääl, 1944, 27. jaanuar.
91. Annist, A. Hella Wuolijoe noorpõlv ja eestikeelne toodang. // Looming, 1960, nr.5, lk.769- 789.
92. Kiisler, Alviine. Mälestusi Lupelt.- (Käsikiri, 2.VIII 1960, Valga KLM-s). Linda Kiisler (end. Juhanson) teated 16. VIII 1965.
93. Arder, Leena. Hella Wuolijoe ja tema vanemate kohta. – (Käsikiri, 2. VIII 1960, Valga KLM-s).

94. Kuningas, Oskar. Hella Vuolijoe noorusmälestusi Valgast. // Valga Kommunist, 1961, nr. 88.
95. Aaremäe, H. 75 aastat Hella Vuolijoe sünnist. // Sirp ja Vasar, 1961, 21. juuli.
96. Sepamaa, Henrik. Kus sündis Hella Wuolijoki? : [Ala asula, Valga rajoon] // Keel ja Kirjandus, 1963, nr. 10, lk. 625-626.
97. Veri, Karl. Hella Vuolijoe. // Tööraha Elu, 1963, nr. 22.
98. Vallner, A. Üks Murrikute pere külaskäik Sarapuu tallu 1914. aasta jaaniõhtul: [Kirjanik Hella Wuolijoki perekonnast] // Kommunist, 1964, 20. okt.
99. Riisalu, J. Hella Wuolijokist ja ta vanemaist. // Keel ja Kirjandus, 1964, nr. 10, lk. 622-623.
100. Viiding, Linda. Salme Dutti noorusradadelt: [Eestist pärineva Suurbritannia KP liikme, H. Wuolijoe õe surma puhul. H. Wuolijoe mälestusteraamatu “ “Koulutyttöna Tartossa” ja “Yliopistovuodet Helsingissä” põhjal] // Sirp ja Vasar, 1964, 11. sept.
101. Tõrvandi, Marie. Killukesid Hella Wuolijoo ja tema põlvnemisest. – (Käsikiri, 1965, ajakirja ”Keel ja Kirjandus” arhiivis).
102. Veel kord Hella Wuolijokist ja tema vanemaist: [Õiendus J. Riisalu artiklile ajakirjas “Keel ja Kirjandus” M. Tõrvandi kirja põhjal] // Keel ja Kirjandus, 1965, nr. 8, lk. 496.
103. Parve, Ralf. Jälle kord eesti kirjanduse esitlemisest. // Keel ja Kirjandus, 1965, nr.12, lk.755.
104. Kruus, O. Apokriivalisi lugusid kirjandusloost: [Kirjanduslik kohus H. Murrik-Vuolijoo näidendist “Koidula” 1939. a.] // Kultuur ja Elu, 1966, nr.5, lk.51.
105. Kruus, O. Apokriivalisi lugusid kirjandusloost: [Kirjanduslikust koostisest H. Murrik-Vuolijoo näidendi “Koidula” põhjal Tallinnas ja Tartus 1933.a. Episood lapsepõlvest H.

- Murrik-Vuolijoe mälestusteraamatust] // Kultuur ja Elu, 1966, nr.5, lk.51. [Algus 1965, nr. 12].
106. Tangsoo, L. Hella Vuolijoki: [Kirjaniku 80. sünniastapäevaks] // Kommunist, 1966, 21. juuli.
107. Gustav Suits Ella Murrikule 1. VI 1903. // Keel ja Kirjandus 1966, nr.2, lk. 114.
108. Kruus, Oskar. Täpsustusi Hella Vuolijoe puhul. // Keel ja Kirjandus, 1967, nr. 12, lk. 725-727.
109. Kruus, Oskar. Apokriivalisi lugusid kirjandusloost : [G. E. Luiga ja K. A. Hermanni vastuoludest H. Vuolijoe näidendi "Juuraku Hulda" prototüübist] // Kultuur ja Elu, 1967, nr.11, lk.52-53.
110. G. Suits Villem Reimanile 15. VIII 1902. – Paar sammukest eesti kirjanduse uurimise teed V, Tallinn 1967, lk.212.
111. Kruus, Oskar. Õiendus : [H. Vuolijoki sünnidaatumi kohta] // Keel ja Kirjandus, 1968, nr. 4, lk. 256.
112. Lättemäe, Eha. Oma sammude varjust. – Tallinn: Eesti Raamat, 1968. – Lk. 96.
113. Hella Vuolijoki ja Aino Kallas. // Rmt.:Eesti kirjanduse ajalugu. III kd. – Tallinn, 1969. – Lk. 62, 455- 472.
114. Kruus, Oskar. Hella Vuolijoe ja Bertolt Brechti koostööst : [”Härra Puntila” süünd ja võidukäik] // Keel ja Kirjandus, 1969, nr.2, lk.65-77.
115. Kruus, Oskar. “Udutaguste” süünd. // Nõukogude Naine, 1969, nr. 2, lk.21-22.
116. Kruus, Oskar. Hella Vuolijoe kirjanduspärandist. // Rahva Hääl, 1969, 2.veebuar.

117. Wuolijoki, Hella // Rmt.: Kruus, Oskar. Naine hanesulega. – Tallinn, Eesti Raamat, 1971. – Lk. 9, 13-14, 21, 23-26, 28-29, 128-166, 329. – Foto.
118. Kruus, Oskar. Täpsustusi Hella Wuolijoki kohta. // Edasi, 1971, 15.august.
119. Toomi, Alla. Hella Wuolijoki värvirikas elu. // Edasi, 1971, 25. juuli.
120. “Udutaguste sünd” : [Hella Vuolijoe tagasitulek kirjanduses. Juhan Liivi metamorfoos Eino Leinoks] // Rmt. : Kruus, O. Naine hanesulega. – Tallinn, 1971. – Lk. 128- 161.
121. Kruus, Oskar. Hella Vuolijoe viimase romaani vastuvõtust Soomes : [“Töömehe perekond”] // Keel ja Kirjandus, 1971, nr.10, lk. 640.
122. Viiding, Linda. Hella Vuolijoe romaanist “Töömehe perekond”. // Looming, 1971, nr.1, lk. 155-156.
123. Wuolijoki, Hella. // Rmt.: Põldmäe, Rudolf. Kirjamehi mitmes mõõdus. – Tallinn: Eesti Raamat, 1973. – Lk. 323.
124. Kirepe, L. Liina Reimani kohtumisi Hella Wuolijoega.- Teatrimärkmik 1970/71, Tallinn 1973, lk. 277.
125. Roos, Eduard. Gustav Suits ja “Eesti Külvja” : [H. Murriku osavõtust rühmitusest “Eesti Külvaja”] // Keel ja Kirjandus, 1974, nr.7, lk. 395-403 ; nr.8, lk. 459.458, foto.
126. Wuolijoki, Hella. // Rmt.: Eesti Kirjanduse Bibliograafiline Leksikon. – Tallinn, 1975. – Lk. 456- 458, fotod.
127. Kruus, Oskar. Erandlik tee luulesse. // Rmt.: Kirjanduskriitiku pilguga. – Tallinn: Eesti Raamat, 1975. – Lk. 414.
128. Rebane, H. Autoriisiksuse vastupeegeldusi : [H. Vuolijoe 90. sünniaastapäevaks] // Looming, 1976, nr. 8, lk. 1398- 1400.

129. Wuolijoki, Hella. // ENE, 8. kd. – Tallinn: Valgus, 1976. – Lk. 482, foto.
130. Rummo, Paul. Hella Wuolijoki, arukordne isiksus: [Elust ja loomingust 90. sünnipäeva puhul] // Sirp ja Vasar, 1976, 23. juuli.; lk.5.
131. Vallner, Aleks. Uut Hella Wuolijoe: [Kirjaniku revolutsioonilistest sidemetest] // Kommunist, 1977, 14. juuli.
132. Viiding Linda. Pilk Hella Wuolijoe arhiivi. // Keel ja Kirjandus, 1977, nr. 5, lk. 317-319.
133. Promet, Lilli. Ununenud kunstniku lugu: [Pete Karakuse Kuratooriumist 1906.a. suukursusel Tallinnas, millel ka H. Murrik] // Noorte Hääl, 1980. 5. jaan.
134. Mirov, R. Hella Wuolijoe "Sõja laul". "Sõja laulu" sõnastusmotiivide päritolu ja erinevused rahvapärasest "Venna sõjaloost" : [Eesti-soome kirjaniku (1886-1954) regivärsiline poem] // ENSV TA Toim. Ühiskonnateadused., 1981, 30. kd., nr. 3., lk. 327-335 ; nr. 4, lk. 374-386. - Bibl. joonealustes märkustes.
135. Wuolijoki, Hella. // Rmt.: Nirk, Endel. Eesti kirjandus. – Tallinn: Perioodika, 1983. – Lk. 116, 118, 183, 336.
136. Lounela, Pekka. Puntila peremees Suur Heikkiläs : [Saksa kirjaniku B. Brechti ja soome kirjaniku Hella Wuolijoe koostööst komöödia "Härra Puntila ja tema sulane Matti" algvariandi loomisel] // Edasi, 1982, 12-13, 16-17 märts., lk. 6.
137. Kruus, Oskar. Apokriiva lood: Eesti akadeemilise kirjandusloo juures : [Kilde, vesteid, episoode. Kogunud ja ümber jutustanud Oskar Kruus]. – Tallinn, 1983. – 192 lk., ill.
138. Kruus, Oskar. Hella Wuolijoe "Põleva Maa" saatusest: [Eesti-soome kirjaniku (1886-1954) näidendist] // Keel ja Kirjandus, 1983, nr. 12, lk. 670-675. – Bibl. joonealustes märkustes.
139. Hella Wuolijoki. // Rmt.: Eesti kirjanduse ajalugu. IV kd., II osa. – Tallinn: Eesti Raamat, 1984. – Lk. 8, 52, 98, 99, 105.

140. Kaalep, Ain. [Hella Wuolijoe Niskamäe – näidenditest] / Rmt.: Wuolijoki, H. Näidendid. – Tallinn, 1984. – 335 lk. // Edasi, 1984, 30.juuni, lk. 5.
141. Kruus, O. Elektra... müüt ja Hella Wuolijoe "Justiina". // Keel ja Kirjandus, 1985, nr. 7, lk. 405- 412.
142. Viiding, Linda. H. Wuolijoki 100. // Teater. Muusika. Kino., 1986, nr.7, lk. 77-79.
143. Viiding, Linda. Hella Wuolijoki. // Nõukogude Naine, 1986, nr. 9, lk. 18-19.
144. Kruus, Oskar. Tähelend Taageperast maailmakirjandusse. // Kommunist, 1986, 19. juuli.
145. Kruus, Oskar. Kirjanik, kes mõisteti eluks ajaks vangi. // Aja Pulss, 1986, nr. 13, lk. 14-15.
146. Kaalep, Ain. Stud. phil. H. M., "Postimehe kirjasaatja". // Edasi, 1986, 26. juuli, lk. 4-5.
147. Eilart, Jaan. Marlebäcis ja Marleoja: [Kodukohast Soomes] // Sirp ja Vasar, 1986, 27.dets., lk. 12.
148. Oittinen, H. Hella Wuolijoe Tähtpäevaüritused Soomes. // Looming, 1986, nr. 9, lk. 1289-1290.
149. Kruus, Oskar. Hella Wuolijoe juubelikonverents Jyväskyläs: [Soome: juuni] // Keel ja Kirjandus, 1986, nr. 10, lk. 639-640. – Bibl. joonealustes märkustes.
150. Kruus Oskar. Hella Wuolijoe käekäik pärast surma: [kirjaniku loomingu levikust] // Sirp ja Vasar, 1986, 25. juuli, lk. 5.
151. Kruus, Oskar. Hella Wuolijoe kirjandusliku tegevuse algus. // Keel ja Kirjandus, 1986, nr. 7, lk. 394-402. – Bibl. joonealustes märkustes.

152. Kotiranta, E. Hella Wuolijoe näidendite murtud tiivaga linnud: [Eesti-soome kirjanik : 1886-1954] // Looming, 1986, nr. 6, lk. 850-853. – Bibl. joonealuses märkuses.
153. Kaalep, Ain. Sõna viidi, teine toodi: [Sõja laul : H. Wuolijoe kompositsioon eesti rahvaluulest : Helsingi, 1984] // Keel ja Kirjandus, 1986, nr. 7, lk. 438-439.
154. Kuningas, Oskar. Mulgimaa aineistik Hella Wuolijoe loomingus. // Tee Kommunismile, 1986, 2. aug.
155. Hella Wuolijoki: kirjandusnimestik / koostanud Ü. Luiv.- 1986.- Valga Keskraamatukogu.
156. Valge, Jüri. Hella Wuolijoe päev Helsingi Ülikoolis: [Nov., 1986] // Keel ja Kirjandus, 1987, nr. 2, lk. 127-128.
157. Kruus, Oskar. Hella Wuolijoe sugupuu. // Kultuur ja Elu 1987, nr. 3, lk.31-35.
158. Kokamägi, Hiie. Hella Wuolijoe emapoolsest sugupuust. // Kultuur ja Elu 1987, nr.3, lk.36-37.
159. Kokamägi, Hilja. Hella Wuolijoe emapoolsest sugupuust: [Komment. O. Kruus] // Eesti Ekspress, 1987, nr.3, lk. 30-37.
160. Kruus, Oskar. Hella Wuolijoe meenutused laval. // Sirp ja Vasar, 1987, 29.mai, lk. 7.
161. H. Wuolijoki Jaan Tõnissonile 20. I 1925. // Looming, 1990, nr.5, lk. 670.
162. Hella Wuolijoki. // Rmt.: Eesti kirjanduse ajalugu. V kd., II osa. – Tallinn: Eesti Raamat, 1991. – Lk. 37, 110, 343, 344.
163. Maasikmäe, Sirje. Koolitüdrukuna Eesti südames : [H. Wuolijoki. "Koolitüdrukuna Tartus 1901-1904". – Tallinn, 1995] // Õhtuleht, 1995, 28. juuli, lk. 21.

164. Hella Wuolijoe kirjad vanglast / tlk. Leelo Tamm. // Kultuurimaa. – (1998/Mar/4).- Lk. 15/ [Järg: 11. märts 1998].
165. Põder, Rein. Tundmatu Wuolijoki. // Sõnumileht. – (1997/Mar/5) - Lk. 14 / [Erkki Sakari Tuomioja ettekanne Tallinnas Soome Instituudis].
166. Kruus, Oskar. Hella Wuolijoe tagasitulek kirjandusse: [Eesti-soome kirjanik: 1886-1954] // Keel ja Kirjandus, 1997, nr.3, lk. 56-59. – Kokkuvõte ingl. keeles lk. 63.
167. Tuomioja, Erkki. Hella Wuolijoki kaasajooksiku ja rahusobitajana : [Ettekanne Soome Instituudis: Tallinn: veebr.] / [Soome keelest tlk. Piret Saluri] // Looming, 1997, nr. 7, lk. 949-956.
168. Kruus, Oskar. Hella Wuolijoe tagasitulek kirjandusse. // Keel ja Kirjandus. – (1997/Aug), nr. 8 - Lk. 531-542 / [Hella Wuolijoe looming 1930. a-tel].
169. Kruus, Oskar. Abielu raekojas – ilma sõrmuste ja pulmadeta: Hella Maria Murrik + Sulo Ilmiö Wuolijoki : [kirjanik Hella Wuolijoki : 1886-1954] // Kultuur ja Elu, 1998, nr.2, lk. 53-58. – Kokkuvõte ingl. keeles lk. 64.
170. Kruus, Oskar. Hella Wuolijoki salongis ja kongis. // Kultuurimaa. – (1998/Feb/4) – Lk. 6 / [Rets. rmt. : Tuomioja, Vappu. Sulo, Hella ja Vappuli : muistelmia vuosilta 1911-1945. Porvoo; Helsinki; Juva : W. Söderströmi kirjastus, 1997].
171. Tuomioja, Vappu. Brecht ja Wuolijoki. // Kultuurimaa. – (1998/Feb/11) – Lk. 4/ [Katkend V. Tuomioja teosest 'Sulo, Hella ja Vappuli : mälestusi aastatest 1911-1945 / tlk. Elle Anupõld. Porvoo, 1997. Bertolt Brechti 100. sünniaastapäeva puhul (Brechti viibimisest Soomes)].
172. Kruus, Oskar. Hella Wuolijoki - kõige kuulsam eestlanna. // Maaleht. – (1998/Jun/11) / [Järjejutt. Lõpp: 16. juuli].
173. Wuolijoki, Hella. // EE, 10. kd. – Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastus, 1998.- Lk. 505-506, foto.

174. Kruus, Oskar. Helsingis avati teatrihooaeg eestlanna näidendiga. // Sõnumileht. – (1998/Sep/28) – Lk. 15 / [Hella Wuolijoe 'Niskamäe Heta' Soome Rahvusteatri].
175. Kruus, Oskar. Eesti-soome ühiskirjanike propageerimisest Helsingis. // Sirp. – (1998/Sep/25) – Lk. 4 / [Loengusari Aino Kallasest ja Hella Wuolijolest, korraldajaks Tuglase Selts].
176. Pily, Aare. Eesti Kirjanduse Seltsi kirjanduspäev. // Keel ja Kirjandus. – (1998/Sep), nr. 9.- Lk. 653-654 / [Ettekanded: Oskar Kruus, Hella Wuolijoki – maailma kuulsaim eestlanna].
177. Laarmann, Märt. Tehkem kometit. // Mina kõnelen kunstist. // Märt Laarmann.- Tartu, (1998). – Lk. 239- 242.
178. Kruus, Oskar. Eesti kirjanduse rekordite rida. // Eesti Ekspress. – (1999/Jul/29). – Lk. B12-13.
179. Rebane, Hilve. Kolm põlve kultuurilugu memuaarides. // Keel ja Kirjandus. – (1999/Jan), nr. 1. – Lk. 59-61 / [Rets. rmt.: Tuomioja, Vappu. Sulo, Hella ja Vappuli : muistelmia vuosilta 1911-1945. Porvoo ; Helsinki ; Juva : WSOY, 1997.Hella Wuolijoe tütre mälestused].
180. Rebane, Hilve. Kolm põlve kultuurilugu memuaarides. // Keel ja Kirjandus, 1999, nr. 1, lk. 59-61.
181. Kruus, Oskar. Aino Kallas näitekirjanikuna. // Sirp. – (1999/Apr/30).- Lk. 14 / [Rets. rmt. : Wuolijoki, Hella. Juuraku Hulda ja teised / koost. Külli Laugaste. Tartu, 1999].
182. Rebane, Hilve. Juuraku Hulda ja teised. // Sirp. – (1999/Apr/30).- Lk. 14 / [Rets. rmt. : Wuolijoki, Hella. Juuraku Hulda ja teised / koost. Külli Laugaste. Tartu, 1999].
183. Vaher, Vaapo. Kolm eestlast: Mikelsaar, Hvostov ja Wuolijoki. // Maaleht. – (1999/May/13).- Lk. 31 / [Sisu: Mõtteline Eesti; Hella Wuolijoki. Juuraku Hulda ja teised].

184. Kruus, Oskar. Kapitalist, kes võitles kapitalismi vastu / üles kirjut. Annika Koppel. // Postimees. – (1999/May/20).- Lk. 14 / [Oskar Kruusil valmis monograafia Hella Wuolijoe kohta].
185. Veidemann, Rein. Kuulsa eestlanna lugu. // Eesti Päevaleht. – (1999/May/21). – Lk. 15 / [Oskar Kruus esitles 20. mail Soome Instituudis oma monograafiat Hella Wuolijolest]
186. Kruus, Oskar. Eesti kirjanduse rekordite rida.// Eesti Ekspress. – (1999/juuli/29). – Lk. 312- 313.
187. Unt, Mati. Suur kruusitais Wuolijoad. // Eesti Ekspress. – (1999/Jul/29). – Lk. B13 / [Rets. rmt.: Kruus, Oskar. Hella Wuolijoki. Tallinn : Virgela, 1999].
188. Kruus, Oskar.
Hella Wuolijoki : [eesti-soome kirjanik] / Oskar Kruus. – Tallinn : Virgela, 1999. – 302 lk., 16. l. ill., portr. – Bibliograafia lk. 265-283. – Sisaldab registrit.
ISBN 9985-862-79-1 (köites)
189. Remsu, Olev. Midagi suurt ja ilusat.// Rets. rmt.: Kruus, Oskar. Hella Wuolijoki: [monograafia]. – Tallinn:Virgela, 1999 // Looming, 1999, nr. 8, lk. 1264-1265.
190. Hinrikus, Rutt. Lugu kuulsast eestlannast. // Eesti Päevaleht. – (1999/Sep/27). – Lk. 11 / [Rets. rmt.: Kruus, Oskar. Hella Wuolijoki. Tallinn : Virgela, 1999].
191. Pekka, L. Hella Wuolijoe biograafia kirjutati Eestis / soome k. tlk. Heldur Niit. // Keel ja Kirjandus. – (1999/Dec), nr. 12. – Lk. 884-885 / [Rets. rmt.: Kruus, Oskar. Hella Wuolijoki. Tallinn : Virgela, 1999].
192. Millenniumi Eestlased Kalevipojast Kenderini. // Eesti Ekspress. – (1999/Dec/30) – Lk. A24-A25 / [Sisust : Hella Wuolijoki, ... jt.].
193. Ponomarjova, Galina. Pildikesi vene gümnaasiumist. Summary: A glimpse to a Russian Upper Secondary School. – Kokkuv. ingl. keeles, lk. 64 // Haridus, 2000, nr. 1, lk. 61-63.

194. Kruus, Oskar. Hella Wuolijoki - naisõiguslaste prohvet. // Videvik. – (2000/Mar/17) – Lk. 4.
195. Puhvel, Heino. Kes siis Hella Wuolijoki ikkagi oli? // Akadeemia, 2000, nr. 5, lk. 1103-1109.
196. Tuomioja, Vappu.
Sulo, Hella ja Vappuli: mälestusi aastatelt 1911-1945 / Vappu Tuomioja; [tlk. Maire Jürima]. – [Tallinn] : Sinisukk, 2000. – 338, [1] lk.
197. Wuolijoki, Hella. // Rmt.: Eesti kirjanike leksikon. – Tallinn : Eesti Raamat, 2000. – Lk. 684-686, foto.
198. Wuolijoki, Hella. Juhan Liiv / tlk. Linda Viiding. // Juhan Liiv mälestustes / koost. Aarne Vinkel. – Tartu : Ilmamaa. – (2000) – Lk. 271-27.
199. Schasmin, Endla. Mis seob Berthold Brechti Valgamaaga? : [Mälestusteraamatu "Sulo, Hella ja Vappuli" tutvustus] // Valgamaalane, 2001, 21. juuli, lk. 5.
200. Rebane, Hilve. Huvitav, sisukas, edasiviiv. // Keel ja Kirjandus. – (2001/Aug), nr.8.-Lk. 591-592.
201. Mirov, Ruth. Järeldõna raamatule: Hella Wuolijoki. "Sõja laul". // Mirov, Ruth. Sõnast sõnasse : valik artikleid ja retsensioone. Tallinn ; Tartu : Eesti Keele Sihtasutus. – (2002). – Lk. 17-42. - Sisaldab bibliogr. Lisa lk. 37-42.
202. Balbat, Maris. Kõige kuulsam eesti naine : [Hella Wuolijolest] // Maaleht, 2003, 13. veebruar, lk. 20.
203. Puskar, Jüri. Wuolijoki varjatud külg : [Vastukiri Maalehes ilmunud artiklile "Kõige kuulsam eesti naine"] // Maaleht, 2003, 13. märts, lk. 22.

204. Kruus, Oskar. Häiriv hämamine : Jüri Puskaril pole õigus. // Maaleht. – (2003/Apr/3) – Lk. 23 : sharzh (H. Wuolijoki) / [Vastuseks Jüri Puskari kirjutisele "Wuolijoe varjatud külg", Maaleht, 13. märts].
205. Kään, Heino. Hella Wuolijole mälestussammas Valka : [Tallinnas esitleti Hella Wuolijoki mälestusteraamatut "Minust sai ärinaine, ehk, Valge vares"] // Valgamaalane, 2004, 17. aprill, lk. 2.
206. Rebane, Hilve. Hella Wuolijoe "Udutaguste"-diloogiast ja kirjaniku kohast eesti kirjanduses. // Rebane, Hilve. Uhke põhjamaine : esseid ja uurimusi Põhjamaade kirjandusest . – Tallinn : Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus. – (2003) – Lk. 256-295 / Rets. rmt.: Wuolijoe, Hella. Udutagused. (Esitrükk: Tallinn: Maa, 1914) ja Wuolijoki, H. Udutaguste Leeni Tartus. (Tln.: Vaba Maa, 1933).
207. Rebane, Hilve. Naiselik Hella Wuolijoki ja tema mehelik kriitik. // Rebane, Hilve. Uhke põhjamaine : esseid ja uurimusi Põhjamaade kirjandusest . – Tallinn : Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus. – (2003) – Lk. 296-311 / Rets. rmt.: Kruus, Oskar. Hella Wuolijoki. Tallinn : Virgela, 1999.
208. Wuolijoki, Hella. [Udutagused : katkend romaanist : autograaf] // Käsi kirjutab : valik autograafe Eesti Kultuuriloolisest Arhiivist / koost. Piret Noorhani. – Tartu : Eesti Kirjandusmuuseum. – (2003) – Lk. 72-73 : foto/ [Rutt Hinrikuse kommentaar "Hella Wuolijoki. Udutagused", lk. 73].
209. Pino, Jüri. Kuidas saada punaseks kapitalistiks. // SL Õhtuleht. – (2004/Mar/27) – Lk. 21 /Rets. rmt.: Wuolijoki, Hella. Minust sai ärinaine / [soome keelest tõlkinud Endel Mallene, Meelik Mallene]. – Tallinn : Eesti Raamat, 2004.
210. Wuolijoki mälestusõhtu Soome Instituudis. // Eesti Päevaleht. – (2004/Apr/13) – Lk. 14 [Tallinnas Soome Instituudis esitletakse täna mälestusteraamatut: Wuolijoki, Hella. Minust sai ärinaine ehk Valge vares 1908-1918 / [soome keelest tõlkinud Endel Mallene, Meelik Mallene]. Tallinn : Eesti Raamat, 2004 / [Kirjanikust räägib ka tema tütrepoeg Erkki Tuomioja. Vt. ka Looming, 2004, nr. 5, lk. 791].

211. Ilustrumm, Kai. Hella Wuolijoki - Eesti kuulsaim naiskirjanik. // Linnaleht : Tallinn. – (2004/Apr/21) – Lk. 12 : foto/ (Eesti keelde tõlgiti Hella Wuolijoe mälestusteraamat "Minust sai ärinaine ehk Valge vares").
212. Hellerma, Kärt. Tants kuldvasika ümber. // Maaleht. – (2004/Jul/29) – Lk. 17 // Rets. rmt.: Wuolijoki, Hella. Minust sai ärinaine, ehk, Valge vares / [tõlkinud Endel Mallene ja Meelik Mallene]. – Tallinn : Eesti Raamat, 2004.
213. [8. märtsil 2006 kõneles Kulle Raig Soome Instituudis Tallinnas Lydia Koidulast, Aino Kallasest, Hella Wuolijolest ja teistest Soome silla mõtte naisalgatajatest]. // Looming. nr. 4. – Lk. 619.
214. Erkki Tuomioja raamatu esitlus. // Eesti Päevaleht : Arkaadia. – (2006/Jun/16) – Lk. 20 : foto (E. Tuomioja) // Tuomioja, Erkki. Õrnroosa : Hella Wuolijoe ja Salme Dutti elu revolutsiooni teenistuses / inglise keelest tõlkinud Riina Jesmin. Tallinn : Varrak, 2006. Esitlus 9. juunil Tallinna keskraamatukogus Rets. rmt.
215. Veidemann, Rein. Eesti võluva naisdeemoni lugu. // Postimees. – (2006/Jun/16) – Lk. 20 : foto (H. Wuolijoki) // Rets. rmt.: Tuomioja, Erkki. Õrnroosa : Hella Wuolijoe ja Salme Dutti elu revolutsiooni teenistuses / inglise keelest tõlkinud Riina Jesmin. Tallinn : Varrak, 2006.
216. [9. juunil 2006 esitleti Tallinna Keskraamatukogus Erkki Tuomioja raamatut "Õrnroosa. Hella Wuolijoe ja Salme Dutti elu revolutsiooni teenistuses"] // Looming. – (2006/Jul), nr. 7 – Lk. 1109.
217. Helme meenutab kuulsat kirjanikku. // Sakala. – (2006/Jul/21) – Lk. 4 / Helme vallas tähistatakse kirjanik Hella Wuolijoki 120. sünniaastapäeva.
218. Jaska, Vello. Helme vald pidas Hella Wuolijoe sünniaastapäeva. // Valgamaalane. – (2006/Jul/25). – Lk. 6 / 21. juulil toimus Ala rahvamajas Hella Wuolijoe 120. sünniaastapäevale pühendatud konverents.

219. Tamm, Tarmo. Koduvald austab Hella Wuolijoe mälestust. // Sakala. – (2006/Jul/26) – Lk. 4 : foto (H.Wuolijoki) / 21. juulil toimus Ala Põhikoolis Hella Wuolijoe 120. sünniaastapäevale pühendatud seminar.
220. Eklund, Hilikka. Hella Wuolijoe jälgedel. // Sirp. – (2006/Aug/4) – Lk. 12-13 : fotod / Ka Hella Wuolijoe 120. sünniaastapäeva tähistamisest ja Erkki Tuomioja raamatu "Õnroosa" esitlustest Tallinnas ja Valgas.
221. Kruus, Oskar. Kivi Soome-Eesti silda. // Sirp. – (2006/Aug/4). – Lk. 12 / Rets. rmt.: Tuomioja, Erkki. Õnroosa : Hella Wuolijoe ja Salme Dutti elu revolutsiooni teenistuses / inglise keelest tlk. Riina Jesmin. Tallinn : Varrak, 2006.
222. Lennukas naine Hella Wuolijoki / ajakirjast Kotiliesi tõlkinud Viivi Variksaar. // Kodukolle. –(2006/Aug), nr. 8.- Lk. 72-74 : fotod.
223. Koskinen, Pauli. Õnroosa lugu vanaemast. // Virumaa Teataja. – (2006/Dec/06) – Lk. 10 : foto (E. Tuomioja) / Raamatututvustus: Tuomioja, Erkki. Õnroosa : Hella Wuolijoe ja Salme Dutti elu revolutsiooni teenistuses / tõlk. Riina Jesmin. Tallinn : Varrak, 2006.
224. Olesk, Sirje. Poliitikast, kommunismist ja õdedest Murrikutest. // Keel ja Kirjandus. – (2006/Dec), nr. 12 – Lk. 996-999. – Sisaldab bibliograafiat / Rets. rmt.: Tuomioja, Erkki. Õnroosa. Hella Wuolijoe ja Salme Dutti elu revolutsiooni teenistuses / tlk. Riina Jesmin. Tallinn : Varrak, 2006.
225. Jaska, Vello. Hella. // Mulkide Almanahh. 16 / koost. ja toim. Ene Nobel. – Tartu : MTÜ Mulkide Selts. – (2006) – Lk. 24-26 : fotod/ Hella Wuolijoki 120. sünniaastapäeva tähistamiseks Helme vallavalitsuse korraldatud konverentsist.
226. Aader, Lembit. Helmes on sündinud hulk eriilmelisi kirjanikke. // Sakala. – (2007/Jan/13) – Lk. 8 : fotod (H. Laipaik, E. Hiir, H. Visnapuu, P. Beier).
227. Õnroosad eestlannad ja üksildane karupoeg. // Eesti Päevaleht : Arkaadia : [Kirjanduslisa]. – (2007/Feb/17), nr. 1 – Lk. 3 / Erkki Tuomioja raamat "Õnroosa : Hella

Wuolijoe ja Salme Dutti elu revolutsiooni teenistuses" pälvis Tieto-Finlandia auhinna (aasta parim teadusraamat).

228. Tuomioja, Erkki. Soome välisminister Erkki Tuomioja räägib oma vanaemast Hella Wuolijoe / interv. Riho Laurisaar ; komment. Rein Veidemann. // Eesti Päevaleht. – (2007/Mar/31) – Lk. 14-15 : foto (E. Tuomioja) / Erkki Tuomiojalt ilmus 2006. a. raamat "Õnroosa : Hella Wuolijoe ja Salme Dutti elu revolutsiooni teenistuses".
229. Kesküla, Kalev//Liivrand, Harry//Nestor, Siim. Lönnrotist Lilleni. // Eesti Ekspress. – (2007/Nov/29) – Lk. B10 : fotod / Eesti jaoks oluliste soomlaste nimekirjas on Elias Lönnrot, Tove Jansson, Pentti Saarikoski, Aino Kallas, Eino Leino, Hella Wuolijoki, Eva Lille jt.
230. Lehtinen, Lasse. Kahe eesti naise lood / ajakirjast Kanava tõlkinud Erkki Bahovski. // Postimees: ak.arvamuskultuur. – (2008/Jan/12) – Lk. 13 : foto (I. Paju)/ Tuomioja, Erkki. Õnroosa : Hella Wuolijoe ja Salme Dutti elu revolutsiooni teenistuses / inglise keelest tõlkinud Riina Jesmin. Tallinn : Varrak, 2006 ; Paju, Imbi. Tõrjutud mälestused. Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastus, 20071.

3. LAVASTATUD NÄIDENDID

3.1. Härra Puntila ja tema sulane Matti

Lavastus Draamateatris, 01.05.1958

Lavastus Rakvere teatris, 19.04.1978

Lavastus Vanemuises, 27.12.1981

231. Suur Heikkilä peremees ja tema sulane ehk Härra Puntila [näidendi lavastus Rakvere teatris] Uuslavastusi : [H. Vuolijoe-B. Brechti "Suur Heikkilä peremees ja tema sulane ehk Härra Puntila"] // Sirp ja Vasar, 1978, 12. mai, lk.7.
232. "Vanemuises" esietendus 27.detsember, 1981. ["Härra Puntila ja tema sulane Matti"] // Sirp ja Vasar, 1982, 15. jaanuar.
233. "Härra Puntila ja tema sulane Matti". // Rmt.: Teatrimärkmik, 1981. - Tallinn, 1984. - Lk. 42- 45.
234. Uibo, Kalju. Omanäoline, tänapäevaline : [B. Brechti-H. Vuolijoe näidend "Härra Puntila ja tema sulane Matti" teatris "Vanemuine"] // Tee Kommunismile, 1982, 11. märts.
235. Tonts, Ülo. Evald Hermaküla Puntila-mäng : [B. Brechti-H. Vuolijoe näidend "Härra Puntila ja tema sulane Matti" teatris "Vanemuine"] // Sirp ja Vasar 1982, 30. apr, lk.10.
236. Veistäjä, Olavi. "Vanemuise" "Puntila" sõidab Soome : B. Brechti-H. Vuolijoe näidend "Härra Puntila ja tema sulane Matti" lavastamisest teatris "Vanemuine". Ajal. "Aamulehti"(Tampere). Lüh./ soome k. tlk. E. Kampus. // Edasi, 1982, 15. mai, lk. 5.

237. Loo Endel. "Vanemuise" Puntila-mäng Soomes : [B. Brechti-H. Vuolijoe näidend "Härra Puntila ja tema sulane Matti". Teatri "Vanemuine" külalisetendusest Tamperes] // Teater. Muusika. Kino, 1982, nr. 8, lk. 40.
238. Astel, Anne. B. Brechti "Härra Puntila" lavastusest "Vanemuises" : [B. Brechti-H. Vuolijoe näidend "Härra Puntila ja tema sulane Matti"] // Teater. Muusika. Kino, 1982, nr. 8, lk.38-39.

3.2. Juuraku Hulda

Lavastus Estonias, 25.03.1938

Lavastus Endlas, 08.05.1938

Lavastus Ugalas, 27.08.1938

Lavastus Narva teatris, 11.09.1938

Lavastus Sädes, 04.12.1938

Lavastus Rakvere teatris, 16.06.1945

Lavastus Pärnu Draamateatris, 17.11.1956

Lavastus Pinna-nim. teatris, 1970

239. H. Vuolijoe Juuraku Hulda lavastus.[Lavastusest] // Päevaleht, 1938, 24. märts.
240. Micro. Majateenija romantika Estonias : Meeta Luts Juuraku Huldana. // Rahvaleht, 1938, 24. märts.
241. O. -. Juuraku Hulda Estonias [Meeta Luts tähistab 10-a. lavategevust] // Uus Eesti, 1938, 24. märts.
242. A. Ar. Juuraku Hulda.[Lavastusest] // Maa Hääl, 1938, 25. märts.
243. Ar.A. Juuraku Hulda esietendus. // Rahvaleht, 1938, 26. märts.
244. Mettus, W. Õilis toatüdruk [Juuraku Hulda etendusest Estonias 25.03.1938] // Päevaleht, 1938, 26. märts.

245. Soonberg, Leo. Juuraku Hulda Estonias. // Uus Eesti, 1938, 26. märts.
246. K.-P, R. Juuraku Hulda Estonias. // Postimees, 1938, 28. märts.
247. Ehrmann, K. Juuraku Hulda Endlas. // Uus Eesti, 1938, 10. mai, lk. 6.
248. Endlas lõppes hooaeg : Juuraku Hulda suur menu Pärnus. // Postimees, 1938, 10. mai.
249. H. Vuolijoe Juuraku Hulda Pärnu Endlas. // Pärnu Päevaleht, 1938, 10. mai.
250. "Juuraku Hulda" "Ugalas". // Oma Maa, 1938, 26. juuli.
251. "Juuraku Hulda" pidulukuks avaetenduseks : 15.septembril 1938 aastal avab Narva teater pidulikult hooaja "Juuraku Hulda" lavastusega [Etendusest] // Põhja-Kodu, 1938, 7. august.
252. Narva teater avab hooaja. Pidulukuks esietenduseks 11.sept. "Juuraku Hulda" [Teatribüroo teade juures] // Põhja-Kodu, 1938, 1. september.
253. Kes on Juuraku Hulda? : "Kandle" hooaja avamise eel. [Lavastusest] // Elu, 1938, 5. september.
254. "Juuraku Hulda" : Teater [8. augustil 1938 a. "Juuraku Hulda" "Kandle" hooaja avaetendus] // Elu, 1938, 7. september.
255. El. El. "Juuraku Hulda" [Hella Vuolijoe komöödia Wõru "Kandles" hooaja avaetendusena 08.09.1938] // Elu, 1938, 8. september.
256. "Juuraku Hulda" : Avaetendus Narva teatris 11.09. s.a. // Põhja-Kodu, 1938, 11. september.
257. El. El. Hooaja avaetendus "Kandles" ["Juuraku Hulda" etendusest] // Elu, 1938, 12. september.

258. L.T.- mo. "Juuraku Hulda" : Narva teater : [Hella Vuolijoe näidend 3 vaatuses 7 pildis esietendusel Narva teatris] // Põhja-Kodu, 1938, 12. september.
259. E. P. "Juuraku Hulda" avaetenduseks Võrus. // Postimees, 1938, 12. september.
260. Narva teater avas hooaja "Juuraku Huldaga". // Põhja-Kodu, 1938, 13. september.
261. Narva teater avas hooaja "Juuraku Huldaga". // Päevaleht, 1938, 13. september.
262. "Juuraku Hulda" Narva teatris. // Rahva Hääl, 1938, 14. september.
263. E. P. "Juuraku Hulda" : Hella Vuolijoe Kom. 3.v. 7.p. Narva teatris. // Postimees, 1938, 14. september.
264. Köpp, V. "Juuraku Hulda" [Hella Vuolijoe 7-pildiline komöödia "Ugalas", kolmapäeval, 21.sept. , Lavastaja Ed. Tinn] // Oma Maa, 1938, 21. september.
265. A.S. "Juuraku Hulda". // Sakala, 1938, 23. september.
266. V. K. "Juuraku Hulda". // Uus Elu, 1938, 23. september.
267. Wõru teater "Kannel" : "Juuraku Hulda". // Elu, 1938, 23. september.
268. Kolmapäeval "Juuraku Hulda" esietendus "Ugalas [Teatribüroo teade; etendusest] // Oma Maa, 1938, 25. september.
269. -p. "Juuraku Hulda "Ugalas". // Oma Maa, 1938, 25. september.
270. "Juuraku Hulda" Narva teatris. // Rahva Hääl, 1938, 26. september.
271. Kaks etendust. [Hella Vuolijoe "Juuraku Hulda" Narva teatri külakäiguetendusel] // Põhja-Kodu, 1938, 30. oktoober.

272. U. V. [Valev Uibopuu]. "Juuraku Hulda" Valgas : Esietendus "Säde" teatris 4. dets. 1938 [Etendusest] // Rahavaleht, 1938, 7. november.
273. J. R. "Juuraku Hulda" "Sädes". // Lõuna-Eesti, nr. 140, lk. 3.
274. "Juuraku Hulda" Linnamäele : Teater. // Põhja-Kodu, 1938, 11. november.
275. L. M-s. "Juuraku Hulda" Valga Sädemes [Juuraku Hulda nimiosas T. Trees.] // Postimees, 1938, 7. detsember.
276. El. El. Mõõdunud poolaasta "Kandle" teatris [Paremateks "Kilk Kolden" ja "Juuraku Hulda" etendused] // Elu, 1938, 23. detsember.
277. Juuraku Hulda Endla esitusel. [Lavastusest] // Uus Eesti, 1938 [Kuupäev ja kuu teadmata].
278. "Ugala" teateri 1938/39 hooaeg. [Juuraku Hulda lavastusest] // Sakala Trükikoda.-Viljandi, 1938.
279. [Pilt etendusest lk.7 ; H. Vuolijoe "Juuraku Hulda" esitati 8 korda, publiku arv 1933, kassa 488.70 rbl., lk. 20]. [Etendusest] // "Säde" teatri VII hooaja repertuaarileht 1939/40.
280. [Juuraku Hulda etendusest] // "Säde" teatri 1939/40 aasta hooajabrošüür.
281. Rakvere teatris on oodata esietendusele H. Vuolijoe näidendit "Juuraku Hulda" [Etendusest; Teade] // Viru Sõna, 1945, 2. juuni.
282. Oja, Martin. Rakverelased : "Juuraku Huldaga" Kiviõlis.[Etendusest] // Viru Sõna, 1945, 8. juuni.
283. V. H. "Juuraku Hulda" Kohtla-Järvel. [Etendusest] // Viru Sõna, 1945, 11. oktoober.

284. Rakvere teater avab hooaja : Etendusega "Juuraku Hulda". // Viru Sõna, 1945, 1. november.
285. Pedak, V. Kolmas uuslavastus käesoleval hooajal : "Juuraku Hulda" Pärnu teatris. // Pärnu Kommunist, 1956, 17. november.
286. Kaks huvitavat lavastust ["Juuraku Hulda"] // Pärnu Kommunist, 1956, 27. november.
287. Saar, I. "Juuraku Hulda" Jõelähtmes : [I. Saar: Teatrikülastaja arvustus] // Harju Elu, 1958, 12. jaanuar.
288. Oks, F. 100 etendus Rajooniteatris ["Juuraku Hulda" 100 etendus Pärnus L. Koidula nimelises Draamateatris] // Rahva Häääl, 1958, 12. jaanuar.
289. Tamm, J. Pärnu teatri vabaõhuetendus : "Juuraku Hulda". // Tee Kommunismile, 1958, 21. august.
290. Anderson, L. Ideed ja karakterid: H. Vuolijoe näidend "Juuraku Hulda" Pinna-nim. rahvateatris. // Rahva Häääl, 1970, 31. mai.

3.3. Justiina

Lavastus Töölisteatris, 27.08.1938

Lavastus Ugalas, 01.01.1939

Lavastus Endlas, 14.01.1939

Lavastus Sädes, 03.12.1939

Lavastus Pärnu Draamateatris, 24.03.1960

Lavastus Kohtla-Järve Vene Draamateatris, 09,10.1960

291. Soonberg, Leo. "Justiina" Töölisteatris. // Uus Eesti, 1938, 29. august, lk.4. [Vellerand, L. Lisl Lindau. Lk. 55-56, 105, 108. Lavastaja : A. Särev].

292. K. Alb. "Justiina" – moodne muinasjutt Tööliseatri. // Teater ja Muusika, 1938, 29. august, lk. 3.
293. A. Ar "Justiina" [Tööliseatri avatendus 27.aug. 1938] // Rahvaleht, 1938, 29. august. [Vellerand, L. Lisl Lindau. Lk. 55-56, 105, 108. Lavastaja : A. Särev].
294. K.-P, R. "Justiina" Tallinna Tööliseatri. // Päevaleht, 1938, 30. august.
295. Kangro-Pool, R. "Justiina" Tööliseatri. // Uudisleht, 1938, 31. august. [Vellerand, L. Lisl Lindau. Lk. 55-56, 105, 108. Lavastaja : A. Särev].
296. Ugala õpib Justiinat : Teatrijuht Tinn pühitseb oma 15-aastase lavastusega juubelit Niskamäe leiva või Tseesariga. // Sakala, 1938, 24. november.
297. Justiina Ugalas. // Sakala, 1938, 29. detsember.
298. Ugala algab uut aastat esietendusega : Justiina – näidend , mis ründab suletud perekonnaelu. // Sakala, 1938, 30. detsember.
299. Püha Sahhariina imetegu [Hella Vuolijoe "Justiina" Tööliseatri 27.08.1938] // [ETMM, f 7478, 773:1/39; Tööliseater, art. 7].
300. Kurmiste, Oskar. "Justiinast". // Tööliseater / Kavade 1938/39. [Lavastusest].
301. Justiina. [Lavastusest] // Sakala, 1939, 2. jaanuar.
302. Justiina : Hella Vuolijoe 6 pildiline näidend Ugalas esietendusel 1. jaanuaril. [Lavastaja Ed. Tinn] // Sakala, 1939, 3. jaanuar.
303. Ugala tuleb Justiinaga. [Lavastusest] // Postimees, 1939, 4. jaanuar.
304. Justiina Ugalas. // Sakala, 1939, 4. jaanuar.
305. Justiina : Ugala teatri külalissetendus. // Postimees, 1939, 22. jaanuar.

306. Ugala külalisetendus Vanemuises. // Postimees, 1939, 23. jaanuar.
307. “Säde” teater lavastab opereti [Määrati kindlaks teatrirepertuaar kuni hooaja lõpuni; “Justiina” lavastusest] // Lõuna-Eesti, 1939, 24. november.
308. “Justiina” Valga “Sädes”. // Päevaleht, 1939, 5. detsember.
309. L.M-s. “Justiina” Valga teatris : “Säde” teatri etendus [Nimiosas: K. Palmre] // Postimees, 1939, 5. detsember.
310. Valga teatri poolaasta [Säde näidendiga Justiina Tõrvas] // Uus Eesti, 1940, 21. jaanuar.
311. Valga teatri poolaasta [Hooajal Justiina viimane etendus Säde] // Postimees, 1940, 22. jaanuar.
312. Töörohke poolaasta “Sädemes” [Menukaim näidend hooajal Vuolijoe “Justiina”] // Päevaleht, 1940, 23. jaanuar.

3.4. Koidula

Lavastus Estonias, 21.10.1932

Lavastus Vanemuises, 29.10.1932

313. Koidula 13 autorit. [Lavastusest] // Päevaleht, 1932, 26. september.
314. Reedel Koidula esietendus Estonias [Etendusest] // Vaba Maa, 1932, 21. oktoober.
315. Koidula Estonias. [Etendusest] // Päevaleht, 1932, 21. oktoober.
316. Kurmiste, Oskar. Müüt Koidulast [Auhinnatud näidend A. Lauteri lavastusel] // Rahva Sõna, 1932, 23. oktoober.

317. Linde, Bernhard. Koidula esietendus Estonias. // Kaja, 1932, 23. oktoober.
318. K.-P, R Koidula Estonia teatris. [Retsensioon] // Päevaleht, 1932, 23. oktoober.
319. Ur. U. Koidula Estonias. // Vaba Maa, 1932, 23. oktoober.
320. Koidula – Hella Vuolijoe töö [Saladus selgub kesknädalal] // Vaba Maa, 1932, 24. oktoober.
321. T. I. H. [=Tõnisson, Ilmar Hans] ; [retsen. : “Koidula” näidend naisest, kes tahtis olla nagu muudki naised. Haridusliidu võistlusel auhinnatud näidendi esietendus “Estonia” teatris Tallinnas] ; [annot. : 21.okt. toimus “Estonias” A. Lauteri lavastatud ja Eesti Haridusliidu näidendite võistlusel auhinna saanud näidendi “Koidula” esietendus. Peaosades E. Villmer ja Sergius Lipp] // Postimees, 1932, 25. oktoober.
322. "Koidula". Haridusliidu näidendite-võistlusel kõrgema auhinna osaks saanud näidend "Koidula" tuleb "Vanemuises" esietendusele neljap., 27. oktoobril. Kõigi eelduste järele otsustades kujuneb see meie teatrielus suursündmuseks : [Teatribüroo : Sõnum rubriigis : teater ja muusika] // Postimees, 1932, 25. oktoober.
323. Türk, Eduard, temast. E. Türk on "Vanemuises" neljapäeval esietendusele tuleva võistlusnäidendi "Koidula" lavastajaks. See esietendus töötab meie teatrielus kujuneda suursündmuseks : [Rubriik : teater ja muusika] // Postimees, 1932, 25. oktoober.
324. G. Aug. [=Gailit, August]; Wuolijoki, Hella, temast. "Koidula" Vanemuises : [Retsensioon] [Annot. : Haridusliidu näidenditevõistlusel auhinna võitnud tundmatu autori näidend: osas L. Reimann] // Postimees, 1932, 26. oktoober, lk. 4.
325. Hubel, Ed(uard); Wuolijoki, Hella, temast. "Vanemuises" homme „Koidula“ etendus : [Annot. : väljavõte Ed. Hubeli „Loomingus“ ilmunud arvustusest „Koidula“ kohta] // Postimees, 1932, 26. oktoober.
326. R. K.-P. Koidula arvustus. [Etendusest] // Päevaleht, 1932, 26. oktoober.

327. Wuolijoki, Hella. Hella Wuolijoe "Koidula" "Vanemuises" : [autor saabub isiklikult, mistõttu esietendus lükati laupäevale. Neljapäeval peaproov koolidele : sõnum] : [Fotol: pr. M. Türk ja L. Reimann Koidula osas ning hr. Türk Michelsonina. Biograafilisi andmeid H. Wuolijoe kohta] // Postimees, 1932. 27. oktoober.
328. Koidula asjus vastuseks R. K.-P.-le. // Vaba Maa, 1932, 27. oktoober.
329. Koidula draama : ajalooline ja psühholoogiline tõde. // Vaba Maa, 1932, 28. oktoober.
330. Koidula sai esiauhinna – 1000 krooni : [Autor Vuolijoki Soomest viibis esietendusel] // Rahva Sõna, 1932, 28. oktoober.
331. R. K.-P. Uus näidend Koidula. [Lavastusest] // Päevaleht, 1932, 28. oktoober.
332. Wuolijoki, Hella. Auavaldused „Koidula“autorile : [„Estonias“ kuulutati pidulikult lahendus Hella Wuolijoe autorisaladusele : sõnum] : [Annot : 26.okt. toimus „Koidula“ kolmas etendus „Estonias“. Vastavalt auhinna tingimustele tuli avamisele ümbrik autori nimega. Rahaline auhind näidendile – 1000 kr. Esimene auhind jäi välja andmata. "Koidula" esietendus Tartu "Vanemuises" on 29.okt. Sellest võtab osa ka näidendi autor Hella Wuolijoki] // Postimees, 1932, 28. oktoober.
333. Koidula autor Ella Wuolijoki : [Märkmeid auväärsest autorist], [Lavastusest] // Vaba Maa, 1932, 29. oktoober.
334. "Koidula" on mänguvalmis. Hella Wuolijoe laineid löönud näidend "Vanemuise" peaproovil. Laupäeval esietendus ühes autoriga : [Retsensioon] ; [Annot.: Ülevaade näidendi "Koidula" peaproovist] // Postimees, 1932, 29. oktoober.
335. Kolm Koidulat : [Pr. H. Wuolijoki-Murrik oma uuest teosest], [Lavastusest] // Vaba Maa, 1932, 29. oktoober.
336. Femina Rustica Koidula – auõhtu naiseltsis.[Lavastusest] // Päevaleht, 1932, 31. oktoober.

337. J.R. [=Janno, Richard]. [Rets : "Koidula". Hella Wuolijoe näidend 3 v. eelmänguga. Esietendusel "Vanemuises". Lavastaja: E. Türk. Muusikajuht: J. Simm. Dekoraator: V. Haas] ; [annot. : Näidendi arvustus. Lavastuse arvustus. Osalised: A. Sunne, J. Suvorova, M. Türk, A. Konsa] // Postimees, 1932, 1. november.
338. Koidula Estonias ja Vanemuises. [Etendustest] // Päevaleht, 1932, 1 november.
339. Visnapuu, H. Koidula "Vanemuise" lavastuses. [Hella Wuolijoe näidend, 3 vaatust, eelmänguga]; [Retsentsioon] // Vaba Maa, 1932, 1. november, nr. 257, lk.2.
340. Lätlased löövad Koidulale sekka. [Etendusest] // Päevaleht, 1932, 2. november.
341. K.-P, R. Dr. E. Michelson ja Koidula. [Etendusest] // Vaba Maa, 1932, 4. november.
342. J.R. [=Janno, Richard]; Türk, Maria, temast; Koidula, Lydia, temast. Pr. M. Türk Koidulana. [Pr. M. Türk Koidulana. [Rets.] ; [Annot. : 6.nov. esines "Vanemuise" H. Wuolijoe "Koidulas" Koidulana pr. M. Türk] // Postimees, 1932, 8. november.
343. Kurmiste, Oskar. Kirjavahetuse kirjavahetus.[Lavastusest] // Rahva Sõna, 1932, 10. november.
344. Kurmiste, Oskar. Veel kord Koidulast, arvustusest ja auhindamisest.[Lavastusest] // Rahva Sõna, 1932, 11. november.
345. Lg. Freiberg-Kurmiste põkab aukohtu eest. // Päevaleht, 1932, 12. november.
346. Koidula. [Etendusest] // Päevaleht, 1932, 16. november.
347. Kurmiste, Oskar. Veel kord sündsuse tundest ja ajakirjaniku eetikast. // Päevaleht, 1932, 15. november.
348. Naisest, kes ei tahtnud naine olla : [Psühholoogilisi arutlusi Vuolijoe Koidula puhul. Dr. Kurschenberg- hingearst, psühhoterapeut] // [Ajaleht ebaselge, väljavõte TMM, T10:2/83], 1932, 26. november.

349. Koidula tütreid ja pojad : [Lydia Koidula tütarde kurb saatus ja Eesti seltskonna kohustus] // Postimees, 1932, 30. november.
350. Vaigla, A. Aidake inimesi! [Etendusest] // Postimees, 1932, 2. detsember.
351. Wuolijoki, Hella. Kohus "Koidula" üle. Tallinnas kavatsetakse lähemal ajal pidada kirjanduslikku kohut H. Wuolijoe "Koidula" üle. ... Ka proua Wuolijoki ise on lubanud seks ajaks tulla Tallinna oma "Koidula" eest välja astuma. Samasugust kohutpidamist kavatsesid tallinlased Tartuski korraldada, nimelt "Vanemuises" pühapäeval, 18.detsembril. ... Kuna Tallinnas dr. Kirschenberg Koidula kohta aru andis, teeb seda Tartus vist dr. Hion; peale selle esineksid veel proua ja preili Olesk, M. J. Eisen, F. Karlson, E. Ein jt. : [Rubriik : Teater ja muusika] // Postimees, 1932, 7. detsember.
352. Wuolijoki, Hella. Kohus "Koidula" üle. Tallinnas kavatsetakse lähemal ajal pidada kirjanduslikku kohut H. Wuolijoe "Koidula" üle. ... Ka proua Wuolijoki ise on lubanud seks ajaks tulla Tallinna oma "Koidula" eest välja astuma. Samasugust kohtupidamist kavatsesid tallinlased Tartuski korraldada, nimelt "Vanemuises" pühapäeval, 18.detsembril. ... Kuna Tallinnas dr. Kirschenberg Koidula kohta aru andis, teeb seda Tartus vist dr. Hion; peale selle esineksid veel proua ja preili Olesk, M. J. Eisen, F. Karlson, E. Ein jt. // Postimees, 1932, 9. detsember.
353. Koidula abielu lahutati : [Kirjaneitsi käis oma mehe närvidele] // Vaba Maa, 1932, 19. detsember.
354. Laarman, W. Tehke kometit! // Päevaleht, 1932, 19. detsember.
355. Jõgi, Aime. "Koidula": [H.Wuolijoe näidendi lavastus Ugalas] // Sakala, 1989, 11. veebruar.
356. Studios. Kaks näidendit millised kandideerivad auhinnale. [Kahe "Estonia" repertuaaris oleva näidendi "Koidula" ja lavastustest retsensioonid] // Rahvanäitelava, 1932, lk. 6-7, 89-90.

357. Jõgi, Aime. Viljandlased mängivad "Koidulat" : [H. Wuolijoe näidendi lavastusest] // Noorte Hääl, 1989, 14. aprill.
358. Jõgi, Aime. "Lubage, ma kannan teie riidepuud!" [H. Wuolijoki näidend "Koidula" stuudioteatris "Maarja"] // Sakala, 1989, 30. sept.

3.5. Mis nüüd, Niskamäe?

Lavastus Pinna-nim. Rahvateatris, 1981

359. Kull, H. Veidi Niskamäe-näidenditest : [H. Wuolijoe näidendid "Niskamäe noorperenaine", "Niskamäe naised", "Niskamäe Heta", "Mis nüüd, Niskamäe?", "Niskamäe leib"] // Punalipp, 1979, 26. mai.
360. Kruus, Oskar. Mis sai Niskamäest? : [H. Wuolijoe näidend "Mis nüüd Niskamäe?" Pinna-nim. Rahvateatris] // Õhtuleht, 1981, 1. veebruar.

3.6. Niskamäe Heta

Lavastus Ugalas, 14.03.1978

361. Teatrikuul tuli "Ugalas" lavale Hella Wuolijoe "Niskamäe Heta". // Tee Kommunismile, 1978, 25. märts.
362. Kruus, Oskar. Kuidas edasi, "Ugala"? [H. Wuolijoe näidend "Niskamäe Heta"] // Sirp ja Vasar, 1978, 12. mai, lk.7.
363. Kull, H. Veidi Niskamäe-näidenditest : [H. Wuolijoe näidendid "Niskamäe noorperenaine", "Niskamäe naised", "Niskamäe Heta", "Mis nüüd, Niskamäe?", "Niskamäe leib"] // Punalipp, 1979, 26. mai.

364. Kuusk, Piret. "Ugala" toob Hella Wuolijoe "Niskamäe Heta" : [Etendus Põlva Kultuurimajas 03.09.1979] // Koit, 1979, 1. september.

3.7. Niskamäe kired (Niskamäe näidendite tsükli järgi)

("Niskamäe Heta" + "Niskamäe naised" + "Niskamäe noorperenaine")

Lavastus Ugala, 16.11. 2002

365. Tammearu, Peeter. Niskamäe saaga tuleb Ugala lavale : [Seoses H. Wuolijoe kolme näidendi põhjal esietenduva lavastusega "Niskamäe kired" teatris Ugala. Esietendus 16. nov] / interv. Helle Leppik. // Sakala, 2002, 9. november, lk. 5.
366. Jõgi, Aime. Kunagised niskamäelased 20 aastat hiljem : [Niskamäe kired] : [Annot.: Seoses H. Wuolijoe kolme näidendi põhjal esietenduva lavastusega "Niskamäe kired" teatris Ugala. Esietendus 16. nov] // Maaleht, 2002, 14. november, lk. 20.
367. Jõgi, Aime. Niskamäelased kohtuvad veerand sajandit hiljem : [Annot.: H. Wuolijoe "Niskamäe kired" Ugala, esietendus 16. nov. Võrdlus "Niskamäe noorperenaisega" 1975. aastal] // Sakala, 2002, 14. november, lk. 9.
368. Tammearu, Peeter, Klaats, Erika. Niskamäe kired löövad laval lõkkele : [Niskamäe kired] : [Annot.: Seoses H. Wuolijoe kolme näidendi põhjal esietenduva lavastusega "Niskamäe kired" teatris Ugala. Esietendus 16. nov] // Maaleht, 2002, 14. november, lk. 20.
369. Tammearu, Peeter. Teod : [Niskamäe kired] : [Annot.: Seoses H. Wuolijoe kolme näidendi põhjal esietenduva lavastusega "Niskamäe kired" teatris Ugala] // Sirp, 2002, 15. november, lk. 15.
370. Vaidolin, Tarvo. Mulgimaa teatris lahvatavad "Niskamäe kired". // Postimees, 2002, 16. november, lk. 13.
371. Siimer, Enn. Laval oleksid kui Mulgimaa vägevad naised : [H. Wuolijoe "Niskamäe kired" Ugala. Esietendus 16. nov] // Sakala, 2002, 7. detsember, lk. 5.

372. Balbat, Maris. Kõige kuulsam eesti naine : [Annot.: Soome-eesti kirjaniku ja poliitiku H. Wuolijoe elust ja loomingust. Ka P. Tammearu Niskamäe-ainelisest lavastusest "Niskamäe kired" Ugalas] // Maaleht, 2003, 13. veebruar, lk. 20-21.
373. Saarepuu, Karin. Niskamäe jõujooned ulatuvad tänapäeva : [H. Wuolijoe "Niskamäe kired" Ugalas. Esietendus 16. nov.] // Sakala, 2003, 13. veebruar, lk. 5.
374. Maiste, Valle-Sten. Let's talk about love. Kontseptsioonist kiredraamades originaali [Niskamäe kired // Rõõmu kaalud // Nüüd ja igavesti] : [annot.: P. Tammearu "Niskamäe kired" H. Wuolijoe järgi Ugala teatris ja T. Palu lavastused "Rõõmu kaalud" F. Tuglase ainetel ning A. Ibseni "Nüüd ja igavesti" Endlas] // Teater. Muusika. Kino. – 2003, nr. 3 (Mär.). – Lk. 13-19., Resümee: Let's Talk About Love, Lk. 127.
375. Rebane, Hilve. Hella Wuolijoe Niskamäe-saaga Eesti laval ja kriitikas. // Uhke põhjamaine : esseid ja uurimusi Põhjamaade kirjandusest. – Tallinn. – 2003, nr. 17. – Lk. 226-255.
376. Purje, Pille-Riin. Maski sisse peidetud kevad : hetkemõtteid "Ugala" teatrist : hetkemõtteid Ugala teatri näitlejatest ja lavastustest "Niskamäe kired", "Thijl Ulenspiegel", "Orkester", "See pärnapuulehtla", "Lõika maha ja lase jalga", "Terrorism", "Vend Aljosh", "Aarete saar", "Kaevame vanaema üles", "Neli aastaaega"] // Teater. Muusika. Kino. – 2005, nr. 6. – Lk. 19-28.
377. Laupäeval pidas Viljandi teater oma 80 aasta juubelit : [Niskamäe kired, etendusest] // Postimees, 2006, 1. jaanuar.
378. Särev, Tiina. "Niskamäe kired" on viimast korda laval originaali Niskamäe kired : [Annot.: H. Wuolijoe "Niskamäe kired" Ugalas. Esietendus 16. nov. 2002] // Sakala, 2006, 27. jaanuar, lk. 1.
379. Siimer, Enn. Niskamäe 30 aastat hiljem originaali [Niskamäe kired] : [Annot.:H. Wuolijoe "Niskamäe kired" Ugalas. Esietendus 16. nov] // Sirp, 2003, 28. märts, lk. 14.

380. Jõgi, Aime. "Niskamäe kirgede" etendusi tuleb veel. // Sakala, 2005, 16. aprill, lk. 4.
381. Pensa, Milvi. Päevakeskuse rahva vaatas "Ugalas" Niskamäe lugu: ["Niskamäe Kired" etendusest] // Nõo Vallaleht, 2006, mai, nr. 5, Lk. 6.

3.8. Niskamäe leib

Lavastus Estonias, 02.04.1939

Lavastus Vanemuises, 06.04.1939

Lavastus Ugalas, 20.04.1939

Lavastus Kannel`is, 13.05.1939

Lavastus Endlas, 21.05.1939

382. Niskamäe leib Endlas. // Päevaleht, 1939, 23. märts.
383. Niskamäe leivale tuleb järg. // Päevaleht, 1939, 1. aprill.
384. Vuolijoelt veel kaks uut Niskamäe näidendit [Vestlus autoriga "Niskamäe leiva"peaproovil] // Uus Eesti, 1939, 1. aprill.
385. Niskamäelased jälle "Estonias" : endised tegelased, aga muutunud aeg : [Jutuajamine H. Vuolijoega, kes viibis Niskamäe leiva esietendusel] // Päevaleht, 1939, 1. aprill.
386. Niskamäe leib Estonias. // Päevaleht, 1939, 3. aprill.
387. Niskamäe leib Estonias. // Uudiste leht, 1939, 3. aprill
388. Niskamäe leiva esietendus. // Päevaleht, 1939, 3. aprill.
389. Soonberg, Leo. Niskamäe leib Estonias. // Uus Eesti, 1939, 3. aprill.
390. Kangro-Pool, Rasmus. Niskamäe leib Estonias. // Postimees, 1939, 5. aprill.

391. Saretok, Valve. Hella Vuolijoe “eesti keele muuseum” : [“Niskamäe leiva” autor räägib enesest ja teistest. “On see küll üks imeasi”, ütleb pr. Vuolijoki moodsa eesti keele kohta], [Lavastusest] // Rahvaleht, 1939, 5. aprill.
392. Neljapäeval “Niskamäe leiva” esietendus “Vanemuises”. // Postimees, 1939, 5. aprill.
393. Niskamäe leib [Teine etendus 05.04.1939)] // Päevaleht, 1939, 6. aprill.
394. Niskamäe leib. [Etendusest] // Rahvaleht, 1939, 6. aprill.
395. Täna “Niskamäe leiva” esietendus [“Vanemuises”] // Postimees, 1939, 6. aprill.
396. M. J. “Niskamäe leib” [“Vanemuises”] // Postimees, 1939, 8. aprill.
397. “Ugalas” näeb jälle niskamäelasi : [Ettevalmistusel Vuolijoe “Niskamäe leib”] // Oma Maa, 1939, 15. aprill.
398. Niskamäe leib” lavale : [“Kandles” ettevalmistused käimas] // Elu, 1939, 17. aprill.
399. “Ugala” läheb ringreisisle “Niskamäe leivaga” : [Teatribüroo etendusest] // Oma Maa, 1939, 18. aprill.
400. “Ugala” läheb pikemale ringreisisle : [“Niskame Leib”: teatribüroo etendusest] // Sakala, 1939, 19. aprill.
401. “Ugala” menu Järvemaal : [Seekord ringreis oli senitoimunuist õnnelikem. Keskmine kassa 200 krooni] // Järva Teataja, 1939, 28. aprill.
402. “Ugala” ringreis tuleb kodumaale : [“Niskamäe leib” lavastub Viljandis veel sel hooajal] // Sakala, 1939, 28. aprill.
403. “Ugala” ringreis tuleb kodumaale : [“Niskamäe leib” lavastatakse veel sel hooajal] // Oma Maa, 1939, 29. aprill.

404. "Niskamäe leib" esietendusena : [13.05.1939 "Kandles" "Niskamäe leib"] // Elu, 1939, 10. mai.
405. "Niskamäe leib" : Hella Vuolijoe näidend "Ugalas" 10.mail. [Lavastaja V. Tinn] // Oma Maa, 1939, 11. mai.
406. A. S. "Niskamäe leib" : [Hella Vuolijoe "Niskamäe naiste" järje esietendus "Ugalas"] // Sakala, 1939, 12. mai.
407. R. Ed. Viljandlaste "Niskamäe leib" Pärnumaa lavale. // Pärnu Päevaleht, 1939, 12. mai.
408. A.S. "Niskamäe leib" "Ugalas". // Päevaleht, 1939, 13. mai.
409. -p.- "Niskamäe leib" "Ugalas". // Postimees, 1939, 13. mai.
410. "Ugala", arvud maal ja linnas : [Menumakaks lavastuseks "Niskamäe leib"] // Oma Maa, 1939, 8. juuni.
411. El. El. "Niskamäe leib". // Elu, 1939, 15. mai.
412. V. K. "Niskamäe leib" "Ugalas". // Uus Eesti, 1939, 18. mai.
413. Maailma ideoloogia : [H. Wuolijoe näidend "Niskamäe leib" etendus Endlas 21.05.1939] // Pärnu Päevaleht, 1939, 23. mai.
414. "Niskamäe leib" Petseri toetamiseks : [Teater , etendusest] // Elu, 1939, 7. juuni.
415. Hiir, Erni. "Niskamäe leib" "Vanemuise" laval. // Uus Eesti, 1939, 26. september.
416. M. J. Veelkord "Niskamäe leivast". // Postimees, 1939, 26. september.
417. "Niskamäe leib" : [Teater, etendusest] // Elu, 1939, 4. oktoober.
418. "Niskamäe leib" pühapäeval : [Teater, etendusest] // Elu, 1939, 6. oktoober.

419. "Ugala" Teater : ["Niskamäe leib"] // Sakala, 1939, 27. oktoober.
420. "Ugala" ringreisid Järvamaale : ["Niskamäe leib"] // Järva Teataja, nr. 45.
421. Kull, H. Veidi Niskamäe-näidenditest : [H. Wuolijoe näidendid "Niskamäe noorperenaine", "Niskamäe naised", "Niskamäe Hete", "Mis nüüd, Niskamäe?", "Niskamäe leib"] // Punalipp, 1979, 26. mai.

3.9. Niskamäe naised

Lavastus Kandles, 13.02. 1936

Lavastus Vanemuises, 08.10.1936

Lavastus Estonias, 15.11.1936

Lavastus Endlas, 16.12.1936

Lavastus Narva teatris, 16.01.1937

Lavastus Sädes, 07.02.1937

Lavastus Ugalas, 10.02.1937

Lavastus Kuressaare teatris, 23.03.1937

Lavastus Pinna-nim. rahvateatris, 1973

Lavastus Endlas, 27.01.1992

422. Hella Vuolijoe "Niskamäe naiste" sünnist.[Lavastusest] // Kunst ja Kirjandus, 1936, 8. oktoober, lk. 169.
423. Helsingi Rahvateatri direktor saabub Tallinna : hakkab lavastama "Niskamäe naised" "Estonias". // Uus Eesti, 1936, 14. oktoober.
424. Dir. Mag. E. Salmelainen Tallinnas lavastab "Estonias" "Niskamäe naised". // Päevaleht, 1936, 20. oktoober.
425. Niskamäe naised ületab Põhjalased : [Eestlane lõi menukaima näidendi Soomes] // Vaba Maa, 1936, 20. oktoober.

426. Soome kavastaja E. Salmilainen Tallinnas [Salminen toob Estonias lavale H. Wuolijoe “Niskamäe naised”] // Uus Eesti, 1936, 20. oktoober.
427. Lumiste, Oskar. “Niskamäe naised”. // Rahva Sõna, 1936, 30. oktoober.
428. “Niskamäe naiste” autor Tallinnas : [H. Wuolijoki jutustab oma tööst – E. Salmilainen usub A. Lauterisse nagu jumalasse] // Uus Eesti, 1936, 10. november.
429. Armastus ja traditsioonid vastamisi : [Homme “Estonias” “Niskamäe naiste” esietendus E. Salmilainen eesti näitlejatest ja uuest tükist] // Uudisteleht, 1936, 14. november.
430. “Niskamäe naised” homme esietendusel. [Lavastusest] // Päevaleht, 1936, 14. november.
431. “Niskamäe naised” lavaküps. // Vaba Maa, 1936, 14. november.
432. “Niskamäe naised” löövad laineid : erakordne huvi esietenduse vastu // Rahvaleht, 1936, 14. november.
433. Soonberg, Leo. “Niskamäe naised” “Estonias” : [Rubriik: Teater Muusika] // Uus Eesti, 1936, 16. november.
434. “Niskamäe naised” : menukas esietendus “Estonias”. // Vaba Maa, 1936, 16. november.
435. K.-P, R. “Niskamäe naised” “Estonias”. // Postimees, 1936, 18. november.
436. Meie Liine ja meie Ritva.....ja meie mõlema Hella. [Etendusest “Estonias”] // Estonika, 1936, 19. november.
437. K.-P, R. “Niskamäe naised” “Estonias”. // Uudisteleht, 1936, 19. november.
438. Kurmiste, Oskar “Niskamäe naised” : Hella Vuolijoe näidendi esietendus “Estonias”. // Rahva Sõna, 1936, 20. november.

439. Soomlanna Niskamäe naisist ja muust. // Kunst ja Kirjandus, 1936, 22. november, lk.180.
440. Sabaga sõnad : Niskamäe eesriie. // Vaba Maa, 1936, 28. november.
441. Helsingi Rahvateatri ja "Estonia" vastastikused külaskäigud. // Uus Eesti, 1936, 29. november.
442. "Niskamäe naiste" peategelased sõidavad Helsingisse jaanuaris. // Uus Eesti, 1936, 8. detsember.
443. Tammsaare, A. H. Niskamäe ja meie. // Vaba Maa, 1936, 19. detsember.
444. Aruväli, Andres. Aruvälja Andres nägi Niskamäe naisi. // Estonika, 1936, 29. november.
445. "Niskamäe naised" Endlas. // Pärnu Päevaleht, 1936, 18. detsember.
446. "Niskamäe naised" Endlas. // Uus Eesti, 1936, 18. detsember.
447. Killi. Ilona – tänapäeva naine. // Vaba Maa, 1937, 4. jaanuar.
448. Niskamäe ideed : [1905 a. kooliplika-romantika viimne mohikaanlane] // Vaba Maa, 1937, 8. jaanuar.
449. Salmi, Jaak. Aarne ja Ilona. // Uus Eesti, 1937, 11. jaanuar, lk. 7.
450. "Niskamäe naiste" edu jätkub. // Uus Eesti, 1937, 13. jaanuar.
451. Eesti näitlejate suur menu Helsingis : [Külvati otse üle lilledega, said kolm loorberipärga] // Uus Eesti, 1937, 14. jaanuar.
452. Estoonlyaste hea edu Helsingis : [Kunstiline kordaminek, palju lilli, veel rohkem publikut] // Päevaleht, 1937, 14. jaanuar.
453. Estoonlyaste suur menu Helsingis. // Vaba Maa, 1937, 14. jaanuar.

454. Meie Niskamäelaste temperament vallutas Helsingi : [Lilli, loorberit ja kiitust – Estoonlased meeldisid nii soomlastele kui rootslastele. Suur bankett, mida ütleb arvustus] // Päevaleht, 1937, 15. jaanuar.
455. Niskamäelased saabusid tagasi. // Uus Eesti, 1937, 15. jaanuar.
456. Ali. “Niskamäe naistest” Narva teatris. // Päevaleht, 1937, 18. jaanuar.
457. Reijonen, Tuuli. Eestlaste “Niskamäe naised” soomlaste vaatevinklist : [Uus Eestile Helsingist] // Uus Eesti, 1937, 18. jaanuar.
458. Niskamäe vanaperenaise juubel Narva teatris. // Päevaleht, 1937, 30. jaanuar.
459. Soomlased Eesti näitlejatest : Mare Leit – Eesti Elisabeth Bergner.... Täna Helsingis “Niskamäe naised” eesti näitlejatega. // Uus Eesti, 1937, 31. jaanuar.
460. Pühapäeval “Sädes “Niskamäe naiste” esietendus : julgeloosuline draama kolme naise saatusel. // Lõuna-Eesti, 1937, 7. veebruar.
461. Kolmapäeval “Niskamäe naised”. // Sakala, 1937, 8. veebruar.
462. Vabaarmastuse moraaliprotsess : [“Niskamäe naised”] // Sakala, 1937, 8. veebruar.
463. -a.- “Niskamäe naised” : [Hella Vuolijoki näidend 5 pildis “Säde” teatris pühapäeval, 7 skp.] // Lõuna-Eesti, 1937, 9. veebruar, lk. 3.
464. “Niskamäe naised” “Ugalas”. // Meie Sõna, 1937, 13. veebruar.
465. “Niskamäe naised” “Ugalas”. // Sakala. 1937, 13. veebruar.
466. Vaidlusõhtu “Ugalas” : mindi arutama “Niskamäe”probleeme... // Sakala, 1937, 13. veebruar.

467. "Niskamäe" arvustustules : teatri vaidlus referaatõhtu suure kuulajaskonnaga. // Sakala, 1937, 15. veebruar.
468. "Niskamäe naiste" menu kestab [Lavastusest] // Sakala, 1937, 15.veebuar.
- 469 R. W. "Niskamäe naised". // Sakala, 1937, 19. veebruar.
470. Endla teater "Niskamäe naised" Liina Reimanniga. // Pärnu Päevaleht, 1937, 1. märts.
471. Liina Reimann ja Hilda Sooper : ["Niskamäe naised"] // Pärnu Päevaleht, 1937, 4. märts.
472. Eesti näitlejate hõõguv temperament. // Päevaleht, 1937, 6. märts.
473. G. U. "Niskamäe naised" "Ugalas". // Päevaleht, 1937, 12. märts.
474. "Niskamäe naised" tulevad Soomest Eesti [Helsingi Kansanteater tuleval reedel Tallinnas] // Estonica, 1937, 13. mai.
475. Tõeline Aarne ja tema Iloona. // Vaba Maa, 1937, 13. aprill.
476. "Ugala" hooaeg lõpeb "Niskamäe naistega" : [Linnas täna õhtul viimane etendus, maal 5. juunil Paistus ja 6. juunil Kärstnas] // Sakala, 1937, 26. mai.
477. Soome näitlejad saabuvad. // Uus Eesti, 1937, 27. mai.
478. Mettus, W. Rõõmustav külaskäik. // Päevaleht, 1937, 29. mai.
479. Soome Niskamäelased Tallinnas. // Päevaleht, 1937, 29. mai.
480. Soonberg, Leo. Helsingi rahvateatri võõrusetendus. // Uus Eesti, 1937, 29. mai.
481. Kurmiste, Oskar. Helsingi Niskamäelased Tallinnas. // Rahva Sõna, 1937, 4. juuni.
482. Raud, M. Ilona ehk vana küüni romantika. // Uus Eesti, 1937, 4. juuli.

483. A. S. "Niskamäe naised" "Ugalas". // Sakala, 1937, 13. juuli.
484. "Ugala" pere kogunes. [Etendusest ja näitlejatest]. // Sakala, 1937, 9. august.
485. "Ugala" näitlejatepere kokku. // Sakala, 1937, 10. august.
486. "Ugala" avab hooaja Vana-Karistes ja Puiatus : [Teatribüroo etendusest] // Sakala, 1937, 11. august.
487. Uued Niskamäe naised. // Sakala, 1937, 13. august.
488. R. W. Uusi niskamäelasi. // Oma Maa, 1937, 6. september.
489. Niskamäe juubel "Ugalas". // Oma Maa, 1937, 7. september.
490. M. G. Väikesed esietendused "Ugalas". // Sakala, 1937, 10. september.
491. Niskamäe naised [Etendusest] , [Niskamäe naised : 6 etendust, külastajaid 1346, kassa 517.30 : keskmine külastus 224, kassa 86.20] // "Säde" teatri 1937/38 hooaja brošüür.
492. Kruus, Oskar. "Niskamäe naised" : H. Vuolijoe näidend Pinna- nim. Rahvateatris. // Sirp ja Vasar, 1973, 23. veebruar, lk. 6.
493. Sütiste, Juhan. "Niskamäe naised" : "Vanemuises": [1936.a.] // Rmt.: Sütiste Juhan. Iga hetk on loov : valmik J. Sütiste teatrikirjutisi. – Tallinn, 1974. - Lk. 118-121.
494. Kull, H. Veidi Niskamäe näidenditest : [H. Vuolijoe näendid "Niskamäe noorperenaine", "Niskamäe naised", "Niskamäe Hete", "Mis nüüd, Niskamäe?", "Niskamäe leib"] // Punalipp, 1979, 26. mai.
495. Lauter, Ants. Lavastuslikke märkmeid "Niskamäe naiste" kohta. // Rmt.: Lauter, Ants. Käidud teedelt. – Tallinn, 1979. - Lk. 103-106.

496. Kuningas, Oskar. H. Wuolijoe näidendid eesti lavadel : [Eesti-soome kirjanik : 1886-1954] // Kodumaa, 1986, 4. juuli, lk.8.
497. Aaloe, Ülev. Hella Wuolijoki "Niskamäe naised" : [Esietendus Pärnu teatris] // Pärnu Postimees, 1992, 24. jaanuar.
498. Kruus, Oskar. Näidend, mis jõudis ära oodata maja : [Niskamäe naised jälle Pärnu teatris] // Sirp, 1992, 20. märts, lk. 8.
499. Naaber, Grete. Niskamäe noorperenaisest vanaprouaks : [Niskamäe naised] // Pärnu Postimees, 1992, 24. märts.
500. Karnau, Andrus. Niskamäe naiste kiviheitmängud otseütleemiseta lavastuses originaali: ["Niskamäe naised"] : [annot.: Aivo Paljasmaa, "Niskamäe naised" Hella Wuolijoki samanimelise näidendi ainetel, esietendus Haapsalus 23. okt.] // Lääne Elu, 2005, 8. november, lk. 9.

3.10. Niskamäe noorperenaine

Lavastus Ugalas, 28.05.1975

Lavastus Pärnu teatris, 12.11.1987

501. Kalmet, Toomas. "Niskamäe noorperenaine" : ["Ugala" etendus 31. mai 1975] // Tee Kommunismile, 1975, 31. mai.
502. Kalmet, Toomas. Proovide aeg : [Eesti-soome naiskirjaniku elukäigust, kirjanduslikust tegevusest ja näidendite menust teatrite lavadel] // Tee Kommunismile, 1975, 5. august.
503. Kalmet, T. "Niskamäe noorperenaine" : [Külalisetendused Tartus] // Edasi, 1975, 14. november.
504. Kalmet, T. "Niskamäe noorperenaine" : [Külalisetendus] // Pärnu Kommunist, 1975, 20. november.

505. Kalmet, Toomas. "Niskamäe noorperenaine" Tallinnas. // Õhtuleht, 1975, 24. november.
506. Kruus, Oskar. Mõtteid Niskamäe ümber : [H. Vuolijoe näidend "Niskamäe noorperenaine" teatris "Ugala" laval] // Sirp ja Vasar, 1975, 12. detsember, lk. 6.
507. Rebane, Hilve. Mõtteid "Niskamäe noorperenaise" uuslavastusest : [Teatris "Ugala"] // Edasi, 1975, 28. detsember.
508. Siimer, Enn. "Niskamäe noorperenaine" : [H. Vuolijoe näidend teatris "Ugala"] // Tee Kommunismile, 1976, 1. juuni.
509. Kalmet, T. "Niskamäe noorperenaine". // Tööraha Elu, 1976, 7. september.
510. Kalmet, Toomas. "Ugala" külalisetendused Rakveres : [H. Vuolijoe näidend "Niskamäe noorperenaine" Viljandi teatris] // Punana Täht, 1976, 18. september.
511. Urbanik, Leida. "Niskamäe noorperenaine". // Tööraha Elu, 1976, 21. september.
512. Kull, H. Veidi Niskamäe näidenditest : [H. Vuolijoe näidendid "Niskamäe noorperenaine", "Niskamäe naised", "Niskamäe Hete", "Mis nüüd, Niskamäe?", "Niskamäe leib"] // Punalipp, 1979, 26. mai.
513. Aaloe, Ülev. Hella Vuolijoki "Niskamäe noorperenaine" : [Tutvustus, esietendusest] // Pärnu Kommunist, 1987, 21. detsember.
514. Aller, Rudolf. Igäühel oma Niskamäe... : [H. Vuolijoe näidend "Niskamäe noorperenaine" Koidula- nim. Pärnu Draamateatris] // Pärnu Kommunist, 1988, 14. jaanuar.
515. Pruuli, Kalju. Hella Vuolijoe näidend Pärnu laval : [L. Koidula nim. Pärnu Draamateatris "Niskamäe noorperenaine"] // Sirp ja Vasar, 1988, 15. jaanuar, lk. 15.

516. Kruus, Oskar. Niskamäe Pärnu laval : [H. Vuolijoe näidend "Niskamäe noorperenaine" Koidula nim. Pärnu Draamateatris] // Sirp ja Vasar, 1988, 29. jaanuar, lk. 6.
517. Kasela, Katrin. Jääd suudelda on valus : [H. Vuolijoki näidend "Niskamäe noorperenaine" Saaremaa Rahvateatris] // Kommunismiehitaja, 1988, 11. veebruar.

3.11. Põlev maa

Lavastus Tööliseatris, 20.12.1936

Lavastus Vanemuises, 18.09. 1955

518. Lumiste, Oskar. H. Vuolijoe "Põlev maa" Tööliseatris. // [Ajaleht ebaselge, väljalõige TMM, f 7478; T73:1/75], 1936, 18. detsember.
519. Vuolijoe, H. "Põlev maa" Tööliseatris. // [Ajaleht ebaselge, väljalõige TMM, f 7478; T73:1/75], 1936, 19. detsember.
520. Mettus, V. "Põlev maa" Tööliseatris" [Rubriik: Teater ja Muusika] // [Ajaleht ebaselge, väljalõige TMM, f 7478; T73:1/75], 1936, 20. detsember.
521. "Põlev maa" : [Hella Vuolijoe näidend Tööliseatris] // [Ajaleht ebaselge, väljalõige TMM, f 7478; T73:1/75], 1936, 21. detsember
522. Soonberg, Leo. "Põlev maa" Tööliseatris. // [Ajaleht ebaselge, väljalõige TMM, f 7478; T73:1/75], 1936, 21. detsember.
523. Lumiste, Oskar. Hella Vuolijoe "Põlev maa". [Kava, tutvustus lavastusest] – Tallinn, "Edu" trükk, 1936.
524. Schmuul, A. RT "Vanemuises" esietendus Hella Vuolijoe "Põlev maa". // Rahva Hääl, 1955, 20. september.
525. Tormis, L. "Põlev maa" RT "Vanemuises", // Sirp ja Vasar, 1955, 23. september.

526. Toomla, J. Heast tahtest üksi on vähe : [“Vastumürk”, “Talulapsed”] // Edasi, 1955, 28. oktoober.
527. Rebane, Hilve. Hella Wuolijoe "Udutaguste"-diloogiast ja kirjaniku kohast eesti kirjanduses: [Ka näidenditest "Koidula", "Põlev maa", "Talulapsed" ja nende lavastustest eesti lavadel] // Uhke põhjamaine: esseid ja uurimusi Põhjamaade kirjandusest. – Tallinn. – 2003, nr. 17. – Lk. 256-295.

3.12. Talulapsed

Lavastus Estonias, 14.03.1913

528. Wuolijoki, Hella
[a.s.] Hella Wuolijoki "Talulapsed". / Kolmevaatuseline näidend Tallinnas, 1912. Kirjastuse = Ühisus "Maa". – 150 lk. – Hind 1. rbl.
[Kirj.] (H. Raudsepp). // Eesti Päevaleht, 1912, 30. november, lk. 1, v. 1-4.
529. Wuolijoki-Murrik, H. Viimasel kirjanduse-õhtul kõneles H. Raudsepp H. Wuolijoki [Murriku näidendist "Talulapsed"] // Tallinna Teataja, 1912, 3. detsember, lk. 3, v. 2-3.
(Teater. Muusika. Kirjandus.)
530. Hubel, ED. H. Wuolijoki Talulapsed : [Näidendi sisu ja ettekandest Estonias] // Tallinna Teataja, 1913, 18. märts, lk. 3, v. 3-4.
531. Hella Wuolijoki kolmevaatuseline näidend. [Etendusest : rubriigis teater ja muusika] //Eesti Päevaleht, nr. 5, lk.4.
532. Rebane, Hilve. Hella Wuolijoe "Udutaguste" diloogiast ja kirjaniku kohast eesti kirjanduses: [ka näidenditest "Koidula", "Põlev maa", "Talulapsed" ja nende lavastustest eesti lavadel] // Uhke põhjamaine: esseid ja uurimusi Põhjamaade kirjandusest. – Tallinn. – 2003, nr. 17 – Lk. 256-295.

3.13. Vastumürk

Lavastus Vanemuises, 21.04.1940

Lavastus Ugalas, 25.04. 1940

Lavastus Endlas, 12.05.1940

Lavastus Väike Teater, 14.11.1942

Lavastus Rakvere teatris, 06.03.1943

Lavastus Kannel`is, 05.12, 1944

Lavastus Sädes, 09.12.1944

Lavastus Ugalas, 15.03. 1958

Lavastu Pinna-nim. rahvateatris, 1963

533. “Ugala” läheb pikemale ringreisile : [“Vastumürgiga”] // Teadeteleht, 1940, 19. aprill.
534. “Ugala” teater : [“Vastumürk”] // Sakala, 1940, 24. aprill.
535. V. K. “Vastumürk” “Ugalas”. // Oma Maa, 1940, 25. aprill.
536. -p.- “Vastumürk” “Ugalas” Salme Tamme juubelietendusena. // Päevaleht, 1940, 26. aprill.
537. R.S. “Vastumürk” “Ugalas”. // Päevaleht, 1940, 28. aprill.
538. V. K. “Vastumürk” “Ugalas”. // Uus Eesti, 1940, 1. mai.
539. Teater [Lavastusest] // Pärnu Uudised, 1940, 9. mai.
540. “Ugala” lõpetab hooaja “Vastmürgiga”. // Uudisteleht, 1940, 22. mai.
541. Teater : Vastumürki esietendus 12. mail. // Pärnu Päevaleht, 1940.
542. P.“Vastumürk” Rakvere teatris : [Hella Vuolijoki komöödia 3 vaatuses esietendusel 06.03.1943] // Eesti Sõna, 1943, 6. märts.

543. “Vastumürk” Rakvere teatris. // Eesti Sõna, 1943, 20. märts.
544. “Vastumürk” : [Esietendus “Ugalas”] // Tee Kommunismile, 1958, 15. aprill.
545. Uuk, E. Komöödia tragöödia taustal : [“Vastumürk”, Kultuurikroonika] // Koit, 1960, 15. september.
546. Vellerand, L. “Vastumürk” Pinna-nim. Rahvateatris. // Õhtuleht, 1963, 16. veebruar.

4. REGISTRID

4.1. NIMEDE REGISTER

Aader, L.	226
Aaloe, Ü	497, 513
Aaremäe, H.	95
Ader, L	93
Ali	436
Aller, R.	514
Anderson, L.	290
Annist, A.	91
Anupõld, E.	171
Aruväli, A.	444
A.Ar.	243, 293
Astel, A.	238
A.S.	265, 406, 483
-a.-	463
Bahovski, E.	230
Balbat, M.	202, 372
Beier, P.	226
Bergner, E.	459
Brecht, B	114, 136, 171, 199, 231, 234, 235, 236, 237, 238
Dutti, S.	100, 214, 216, 221, 223, 224, 227, 228, 230
Ehrmann, K.	247
Eilart, J.	147
Ein, E.	351, 352
Eisen, M. J.	351, 352
Eklund, H.	220
El. El.	255, 257, 258, 411
E.P.	259, 263

Franzdorf, T. M.	134
Fedorovski, N.	220
Freiberg, K. O.	345
Gailit, A. [Aug.G.]	324
G. U.	473
Haas, V.	337
Hellermaa, K.	212
Hermaküla, E.	235
Hermann, K. A.	109
Hiir, E.	226, 415
Hion, dr.	351, 352
Hindrey, K. A.	67,
Hindrikus, R.	190
Hubel, Ed.	64, 89, 325, 560
Hurt, pr.	36
Hvostov	183
Ibsen, A.	374
Ilustrumm, K.	211
Janno, R. [J. R.]	273, 337, 342
Jansson, T.	229
Jaska, V.	218, 225
Jesmin, R.	214,215, 221, 223, 224, 230
Jõgi, A.	355, 357, 358, 366, 367, 380
Jürgenstein, A.	68
Jürima, M.	196
Kaalep, A.	140, 146, 153
Kallas, A.	113, 175, 181, 213
Kallas, O.	3, 213, 229
Kalmet, T.	501, 502, 503, 504, 505, 509, 510
Kampus, E.	236
Kangro-Pool, R.	246, 294, 295, 318, 326, 328, 331, 341, 390, 435, 437
Karlson, F.	351, 35
Karnau, A.	500
Kartunnen, O.	40

Kasela, K.	517
Kender	192
Kiisler, A.	92
Kiisler, L.	92
Killi	447
Kingissepp, V.	57
Kirepe, L.	124
Kirschenberg, dr.	351, 352
Kivikas, A.	9, 13
Kivisaar, J. L.	83
Koidula, L.	213, 342, 349
Kokamägi, Hiie.	158,
Kokamägi, Hilja	159
Konsa, A.	336
Koppel, A.	184
Koskinen, P.	223
Kotiranta, E.	152
Kruus, O.	14, 20,104,105, 108, 109, 111,114,115,116, 117, 118, 120, 121, 127, 137, 138, 141,144, 145, 149, 150, 151, 157, 159, 160, 166, 168, 169,168, 170, 172, 174, 175, 176, 178, 181, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 194, 204, 207, 221, 360, 362, 492, 498, 506, 516
Kruusmaa, L.	16
Kull, H.	359, 363, 421, 494, 512
Kuningas, O.	94, 154, 496
Kurmiste, O	300, 316, 343, 344, 345, 347, 438, 481
Kuusk, P.	364
Kõpp, V.	264
Kään, H.	205
K. Alb.	292
Laarman, W.	354
Laarmann, M	177
Laipaik, H.	226
Laugaste, K.	20, 181, 182

Laurisaar, R.	228
Lauter, A.	316, 321, 428, 495
L.M.-s	275
L.M.-mo	258
Lehtinen, L.	230
Leino, E.	44, 58, 120, 229
Leit, M.	459
Leppik, H.	365
Liiv, F.	10, 13
Liiv, J.	120, 198
Liivarand, E.	229
Lille, E.	229
Lindau, L.	291, 293, 295
Linde, B.	317
Lipp, S.	321
Loo, E.	237
Loopere, E.	17, 19, 21
Loorits, dr.	77
Lounela, P.	136
Luiga, G. E.	109
Luiv, Ü.	155
Lumiste, O.	427, 518, 523
Luts, M.	240, 241
Lättemäe, E.	112
Lönnrot, E.	229
Maasikmäe, S.	163
Maiste, V.-S.	374
Mallene, E.	21, 209, 210, 212
Mallene, M.	21, 209, 210, 212
Metsanurk, M.	89
Mettus, W (V)	244, 478, 520
Mikelsaar,	183
Mirco	240
M. G.	490

M. J.	396, 416
Mirov, R.	16, 134, 201
Murrik, E. (H)	5, 27, 31, 33, 49, 77, 80, 81, 98, 104, 105, 107, 125, 133, 169, 224 335, 529
Murrik (Polonsky),N.	7, 8, 9, 10
Naaber, G.	499
Nestor, S.	229
Niit, H.	191
Nirk, E.	135
Nobel, E.	225
Noorhani, R.	208
Oittinen, H.	148
Oja, M.	281
Oks, F.	288
Olesk, M.	351, 352
Olesk, S.	224
-.O.-	241
Paalmann, A.	2, 35, 73, 74
Paalmann, J.	2, 35, 73, 74
Paju, J.	230
Paljasmaa, A.	500
Palmre, K.	309
Palu, T.	374
Parve, R	103.
Pedak, V.	285
Pekka, L.	191
Pensa, M.	381
Pino, J.	209
Pilv, A.	176
Ploompuu, J.	35
Ponomarjova, G.	193
Promet, L.	133
Pruuli, K.	515
Puhvel, H.	195

Purje, P.-R.	376
-.p.- (P)	269, 408, 536, 538, 542
Puskar, J.	203, 204
Pöder, R.	165
Pöldmäe, R.	123
Raig, K.	213
Ratassepp, J.	7, 8, 10, 12, 13
Raud, K.	32
Raud, M.	482
Raudsepp, H.	528, 529
Rebane, H.	19, 128, 179, 181, 182, 200, 206, 207, 375, 507, 527
Reijonen, T.	457
Reimann, I.	79
Reimann, L.	124, 324, 327, 470, 471
Reimann, V.	110
Remsu, O.	189
Riisalo, J.	99, 102
Roht, G.	4
Roos, Ed.	125
Rummo, P.	130
Rumor-Ast, K.	73
Ruutsoo, R.	15
R. Ed.	407
R. S.	537
R. W.	469, 488
Saar, I.	287
Saarepuu, K.	373
Saarikoski, P.	229
Salmelainen, E.	424, 426, 428, 429
Salmi, J.	449
Saluri, P.	167
Saretok, V.	391
Schasmin, E.	199
Schiffer, M.	135

Schmuul, A.	524
Sepamaa, H.	96
Siimer, E.	371, 379, 508
Simm, J.	337
Soonberg, L.	245, 291, 389, 433, 480, 522
Sooper, H.	471
Suits, G.	107, 110, 125
Sunne, A.	337
Suvorova, J	337
Säre, A.	291, 293, 295
Säre, T.	378
Sõõt, K.	3
Sütiste, J.	493
Tamberg, E.	16
Tamm, J.	289
Tamm, L.	164
Tamme, S.	536
Tamm, T.	219
Tammearu, P.	365, 368, 369, 372, 374, 443
Tammsaare, A. H.	75
Tangsoo, M.	106
Tervapää, J.(pseudo)	8
Tinn, Ed.	264, 296, 302, 405
Tonts, Ü.	235
Toomi, A.	119
Toomla, J.	526
Tormis, L.	525
Trees, T.	275
Tuglas, Fr.	374
Tuli, Felix (pseudo.)	7
Tuomioja, E.	165, 166, 210, 214, 216, 220, 223, 224, 227, 228, 230
Tuomioja, V.	171, 196
Tõnisson, I. H.	61, 161, 321
Tõrvandi, M.	101, 102

Türk, Ed.	323, 327, 337, 342
Uibo, K.	234
Unt, M.	187
Ur, U.	319
Urbanik, I.	511
Uuk, E.	544
U. V. [Uibopuu, Valev]	272
Vaidolin, T.	370
Vaher, V.	183
Vaigla, A.	341
V. H.	283
V. K.	266, 412, 535
Valge, J.	156
Vallner, A.	98, 131
Variksaar, V.	222
Veidemann, R.	185, 215, 228
Veistjäjä, O.	327
Vellerand, L.	291, 293, 295, 546
Veri, K.	97
Viiding, L.	14, 15, 18, 19, 100, 122, 132, 142, 143, 198
Villmer, E..	321
Vinkel, A.	198
Visnapuu, H.	226, 339
V(W)uolijoe, H.	52, 97, 100, 101, 104, 105, 108, 109, 114, 116, 120, 121, 122, 124, 128, 131, 132, 134, 136, 140, 141, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 164, 166, 168, 175, 179, 184, 185, 187, 191, 202, 204, 205, 206, 220, 221, 223, 224, 228, 230, 231, 234, 235, 236, 238, 239, 348, 249, 255, 258, 271, 279, 281, 290, 299, 319, 327, 337, 339, 342, 348, 357, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 371, 372, 373, 374, 375, 378, 379, 384, 385, 391, 397, 405, 406, 413, 421, 422, 426, 492, 494, 496, 506, 508, 510, 512, 514, 515, 516, 517, 519, 521, 522, 523, 524, 527, 532

V(W)uolijoki, H.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 36, 48, 49, 50, 51, 55, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 88, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 98, 100, 102, 106, 111, 113, 117, 118, 119, 123, 126, 129, 130, 135, 139, 140, 142, 143, 155, 162, 163, 165, 167, 170, 171, 172, 173, 176, 181, 182, 183, 187, 188, 189, 190, 192, 194, 195, 197, 198, 201, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 215, 221, 222, 225, 229, 324, 325, 327, 330, 332, 333, 334, 351, 352, 358, 391, 428, 500, 513, 517, 528, 529, 530, 531, 542
Wuolijoki, S.	169

4.2. TEOSTE PEALKIRJAREGISTER

Hulkurivalss	
Justiina	11, 20, 141
Juuraku Hulda	12, 20, 109, 181, 182
Juuraku Hulda ja teised. Talilapsed.	20, 181
Koidula	5, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 104, 105,
Koolitüdrukuna Tartus aastail 1901-1904	15, 18, 56, 57, 63, 100, 163
Minust sai ärinaine ehk Valge vares	21, 59, 60, 62, 205, 209, 210, 211, 212
Niskamäe leib	9, 13, 14
Niskamäe naised	8, 9, 13, 14
Näidendid	14, 140
Põlev maa	10, 138
Sõja laul	3, 16, 36, 134, 201
Talulapsed	1, 20, 64, 65, 66, 69, 70
Udutagused	2, 4, 17, 67, 68, 71, 73, 74, 75, 79, 115, 120, 206, 208
Udutaguse Leeni Tartus	6, 206
Ülikooliaastad Helsingis	19, 100

4.3. LAVASTUSTE REGISTER

Härra Puntila ja tema sulane Matti	231 - 238
Juuraku Hulda	239 - 290
Justiina	291 - 312
Koidula	313 - 358
“Mis nüüd, Niskamäe?”	359 - 360
Niskamäe Heta	361 - 364
Niskamäe kired	365 - 381
Niskamäe leib	382 - 421
Niskamäe naised	422 - 500
Niskamäe noorperenaine	501 - 517
Põlev maa	518 - 527
Talulapsed	528 - 532
Vastumürk	533 - 546

4.4. TEATRITTE REGISTER

Endla	247, 248, 249, 266, 277, 285, 286, 382, 383, 384, 413, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 470, 471, 472, 497, 498, 499, 500
Estonia	239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 287, 313, 314, 315, 315, 317, 318, 319, 320, 321, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 335, 336, 344, 346, 347, 348, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 401, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 455, 452, 453, 495, 454, 455, 457, 459, 474, 475, 477, 478, 479, 480, 481, 528, 529, 530, 531, 532
Kannel	253, 254, 255, 257, 259, 267, 276, 398, 404, 414

Narva teater	251, 252, 256, 258, 260, 261, 262, 263, 270, 271, 274, 456, 458
Pinna- nim teater	290, 359, 360, 492, 545, 546
Pärnu Koidula nim. Draamateater	288, 289, 407, 514, 515, 516, 539, 541
Rakvere	281, 282, 283, 284, 542, 543
Saaremaa Rahvateater	517
Säde	272, 273, 275, 278, 280, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 460, 461, 462, 463, 491
Töölisteater	291, 292, 293, 294, 295, 299, 300, 518, 519, 520, 521, 522, 523
Ugala	250, 264, 265, 268, 269, 278, 296, 297, 298, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 381, 396, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 408, 409, 410, 411, 412, 419, 420, 421, 464, 465, 646, 467, 468, 469, 473, 476, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 540, 544
Vanemuine	306, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 337, 338, 339, 340, 341, 343, 345, 349, 350, 392, 393, 394, 395, 396, 415, 416, 417, 418, 493, 494, 495, 525, 526

KOKKUVÕTE.

Hella Wuolijoki looming kirjaniku ja näitekirjanikuna pole väga mahukas. Käesolev lõputöö sisaldab 546 bliograafilist kirjet. Bibliograafias on registreeritud Hella Wuolijoki eestikeelsed ja eesti keelde tõlgitud teosed, eestikeelne looming ajakirjanduses, artiklid ja arvustused eesti ajakirjanduses, tõlked eesti ajakirjanduses, kirjandust elu ja loomingu kohta, Eesti kutselistes teatrites lavastatud näidendite arvustused ning ajakirjanduses avaldatud tõlked. Olemas on nimede register, teoste pealkirjade register, lavastuste register, teatrite register, kasutatud lühendid ja 3 lisa.

Hella Wuolijokilt on ilmunud žanriliselt eestikeelseid proosateoseid 2 („Udutagused“, „Udutaguse Leeni Tartus“), eestiainelisi näidendeid 3 („Talulapsed“ (1912), „Põlev maa“ (1937), „Koidula“ (1932)). Eesti keeles ilmunud soomeainelisi näidendeid 5 „Niskamäe“ sarjast („Niskamäe naised“ (1936), „Niskamäe noorperenaine“ (1940), „Niskamäe Heta“ (1953), „Niskamäe leib“ (1938) ja „Mis nüüd, Niskamäe?“ (1953)); 2 komöödiat („Juuraku Hulda“ (1937), „Justiina“ (1927)). Veel kirjutas ta 3 memuaarteost – „Koolitüdrukuna Tartus aastail 1901-1904“, „Ülikooliaastad Helsingis, 1904-1908“ ja „Minust sai ärinaine e. Valge vares“ (kõik kolm on eesti keelde tõlgitud). Kõige rohkem on perioodikas arvustatud Hella Wuolijoki töödest „Koidula“, „Niskamäe“ teemad ja „Udutagused“. Eestis Hella Wuolijoki elu ja loomingu kohta on ilmunud artikleid ja arvustusi rohkem tema juubeli tähtpäevade puhul. Kõige enam aga 100 sünniaastapäeva paiku (aastatel 1985-1987). Arvustuste põhjal hinnatakse enim eestiainelisi näidendeid „Koidula“ ja „Talulapsed“. Autoritest on kõige rohkem Hella Wuolijokist kirjutanud ning tema elu ja loomingut uurinud Oskar Kruus.

Hella Wuolijoki on oma näidendeid kirjutanud erinevatel aegadel ja erinevas mahus. Alustas ta 1912-ndal aastal. Edasi oli tema loomingus 20 aastane vahe. Alates 1932 aastast kuni 1939 aastani oli tema loomingu kõige aktiivsem periood. Ilmus 9 erinevat näidendit. Eestis on välja antud Hella Wuolijoki juubelite aegu soome keelest tõlgitud (memuaarteosed) loomingut, aga on ka kordustrukke näidenditest („Juuraku Hulda“, „Justiina“, „Talulapsed“ jt). Enim on kordustrukki antud Hella Wuolijoki proosateos „Udutagused“ ja „Niskamäe“ teemalised

näidendid. Kirjastajatest on peamised väljaandjad olnud Tallinnas 1930-ndatel aastatel Eesti Haridusliit ja hilisemal ajal Tallinnas kirjastus Eesti Raamat.

Eesti kutselistes teatrites on lavastatud 13 näidendit. Lavastustest kõige rohkem kajastamist leiab näidendi "Niskamäe naised" (78) lavastus. Järgnevad lavastused "Juuraku Hulda" (53), "Koidula" (43) ja "Niskamäe leib" (39). "Talulapsed" oli esimene lavastus Hella Wuolijoki näidenditest. Esietendus oli 1913-ndal aastal "Estonias". Järgmine näidend lavastati aga alles 1932 aastal. Selleks oli näidend "Koidula" ning lavastati teatrites "Estonia" ja "Vanemuine". Esietendused olid nädalase vaheajaga: 21.10.1932 "Estonias" ja 29.10.1932 "Vanemuises".

Alates 1936-ndast aastast kuni 1945 aastani olid Hella Wuolijoki näidendid pidevalt Eesti teatrite mängukavades. Vahele jäi ainult 1941 aasta. Näidenditest olid laval sel ajal populaarsed "Justiina", "Talulapsed" aga ka "Niskamäe Naised", "Niskamäe leib" ja "Härra Puntila ja tema sulane Matti".

Pärast kümne aastast vaheaega tehti 1955-ndal aastal uuesti algust Hella Wuolijoki näidendite lavale toomisega, seda veel aastatel 1958, 1960 ja 1963. Näidenditest kordusena tuli lavastamisele "Justiina". Uued lavastused olid "Vastmürk", "Põlev maa" ja "Juuraku Hulda". Viimane saavutas rahva hulgas suure menu ja populaarsuse.

Jällegi 7 aastane vaheaeg Hella Wuolijoki näidendite lavastamisel. Edapidi on 10 aasta jooksul lavastatud 2 või 3 korda Wuolijoki näidendeid. Lavastati alates 70-ndatest aastatest peamiselt Niskamäe teemalisi näidendeid – "Niskamäe naised", "Niskamäe noorperenaine", "Niskamäe Heta". "Ugala" teatri lavastuste kohta on artiklites enim kajastusi, järgnevad on "Estonia", "Endla" ja "Vanemuine" lavastuste kohta.

Kõige enam on teatrite poolt näidenditest lavastatud "Niskamäe naised", seda on lavastanud 10 teatrit. "Vastumürk" on lavastatud 9 teatri poolt, "Juuraku Hulda" ja "Justiina" 7 teatri poolt. Teised lavastused on mõnede teatrite poolt etendatud.

Sagedamini on Hella Wuolijoki näidendeid lavastanud teater "Ugala", 9 korral. Tema laval on olnud "Juuraku Hulda", "Justiina", "Niskamäe Heta"; "Niskamäe kired", "Niskamäe leib", "Niskamäe naised", "Niskamäe noorperenaine" ja kaks korda on kavasse võetud veel "Vastumürk" (1940,1958). Järgneb "Endla" teater oma 7 korraga, kus on samuti Niskamäe tükke

lavastatud, ja kahel korral on kavasse võetud just “Niskamäe naised” (1936, 1992). “Vanemuine” on lavastanud 7 ja “Estonia” 6 näidendit. Jällegi on mõlema teatri repertuaaris olnud “Niskamäe naised” ja “Niskamäe leib”.

Retsensioone on enim Hella Wuolijoki näidendi “Koidula” lavastuste kohta. Autoritest on sõnakamad Rasmus Kangro-Pool (R. K.- P.), Oskar Kurmiste, Aime Jõgi, Leo Soonberg, Oskar Kruus, Toomas Kalmet. Samade autorite retsensioonidest ja artiklitest võime järeldada, et kõige enam hinnatakse lavastustest “Niskamäe naised”, “Juuraku Hulda” ning isamaa ainelist näidendit “Koidula”.

KASUTATUD LÜHENDID

<i>annot.</i>	- annotatsioon
<i>apr.</i>	- aprill
<i>art.</i>	- artikkel
<i>arvus.</i>	- arvustus
<i>aug.</i>	- august
<i>aut.</i>	- autor
<i>bibl.</i>	- bibliograafia
<i>cm.</i>	- sentimeeter
<i>dets.</i>	- detsember
<i>dr.</i>	- doktor
<i>Ed.</i>	- Eduard
<i>EKM</i>	- Eesti Kirjandusmuuseum
<i>eks</i>	- eksemblari
<i>est.</i>	- eesti
<i>fot.</i>	- foto
<i>ill.</i>	- illustratsioon
<i>ing.</i>	- inglise
<i>jaan.</i>	- jaanuar
<i>jt.</i>	- ja teised
<i>jpt.</i>	- ja paljud teised
<i>jut.</i>	- jutustus
<i>järels.</i>	- järelsõna
<i>fot.</i>	- foto(d)
<i>hr.</i>	- härra
<i>k.</i>	- keel
<i>kd.</i>	- köide
<i>Kirj.</i>	- kirjutis
<i>KOM</i>	- Koduloomuuseum
<i>komment.</i>	- kommentaar

<i>koost.</i>	- koostaja
<i>kop.</i>	- kopikas
<i>KP</i>	- kommunistlik Partei
<i>kujund.</i>	- kujundaja
<i>l.</i>	- leht
<i>lk.</i>	- lehekülg
<i>LR.</i>	Loomingu Raamatukogu
<i>luul.</i>	- luule(tus)
<i>mär.</i>	märts
<i>neljap.</i>	- neljapäev
<i>nov.</i>	- november
<i>nr.</i>	- number
<i>orig.</i>	- originaal
<i>paral.</i>	- paralleelne
<i>pealk.</i>	- pealkiri
<i>phil.</i>	- filosoofia
<i>port.</i>	- portree
<i>pr.</i>	- <i>proua</i>
<i>pseud</i>	- pseudonüüm
<i>rbl.</i>	- rubla
<i>rets</i>	retsensioon
<i>rmt.</i>	- raamat
<i>s. a.</i>	sellel aastal
<i>sept.</i>	- september
<i>stud.</i>	- student
<i>sünd.</i>	- sündinud
<i>tlk.</i>	- tõlkija
<i>tr.</i>	- trükk
<i>v.</i>	- veerg(u)
<i>veebr.</i>	- veebruar

KASUTATUD ALLIKAD

1. *Arder, L. Hella Wuolijoe ja tema vanemate kohta*. Käsikiri Valga Koduloomuuseumi valduses.
2. *Artiklite ja retsetsioonide kroonikad* . 1981 / 3658; 1982 / 5242, 7052, 8757, 18219, 18229; 1988 / 1566, 3320. Tallinn : Eesti Rahvusraamatukogu.
3. *Artiklite ja retsensioonide kroonikad Eesti riiklik bibliograafianimestik*. (1944-1990) Tallinn. Eesti Rahvusraamatukogu.
4. *EE 10 kd.* 1998. Tallinn. Eesti Entsüklopeediakirjastus.
5. *EE 14 kd.* 2000. Tallinn. Eesti Entsüklopeediakirjastus.
6. Eesti Kirjandusmuuseumi arhiiv. Kartoteek. Mapid.
7. *Eestikeelne raamat 1901-1917 I (A-P)*. 1993. Tallinn. Eesti Teaduste Akadeemia Raamatukogu.
8. *Eestikeelne raamat 1901-1917 II (R-Y)*. 1993. Tallinn. Eesti Teaduste Akadeemiline Raamatukogu.
9. *Eesti kirjanduse ajalugu* 1969. III kd., Tallinn. Eesti Raamat.
10. *Eesti kirjanduse ajalugu* 1984. IV/2. Tallinn. Eesti Raamat.
11. *Eesti kirjanduse ajalugu* 1991. V/2. Tallinn. Eesti Raamat.
12. *Eesti kirjandus, kirjandusteadus ja kriitika 1963-1966 (bibliograafia)* . 1968. Koostanud [V. Kabur ja O. Kivi]. Tallinn: Eesti Raamat.

13. *Eesti kirjanike leksikon*. 2000. Tallinn. Eesti Raamat.
14. *Eesti Kirjarahva Leksikon*. 1995. Tallinn. Eesti Raamat.
15. *Eesti Rahvusbibliograafia. Artiklid*. (1990-1996). Tallinn. Eesti Rahvusraamatukogu.
16. *Eesti Rahvusbibliograafia. Raamatud*. [1995-1996]. Tallinn. Eesti Rahvusraamatukogu.
17. *Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum (ETMM)*, f 7542, T75:1/25 ; f 7604, T 77:1/5 ; f 7604, T 77:1/7 ; f 8249, T 420:2 /18 ; f 7478, T 73:1/75 ; f 7964, T172:1/18 ; f 7964, T 172:1/9 ; f 7542, T 75/ ; f 10750, T 100:1/161 ; f 7542, T 75:1/ ; f10099, T 75: 4/72 ; f 9755, T 120:1/250 ; T 75:4/28, f 7478, T 73:1/39 ; f 8119, T 201:2/59 ; f10750, T 100:1/118 ; T 201:2/34 ; T 201: 2/33 ; T 201:2/25, T 201:2/31 ; T 10:2/142; T 10:2/116 ; T 10:2/83 ; T 10:2/133, Tallinn.
18. *Eesti Teatribibliograafia*. (1975-1989). Tallinn. Eesti Rahvusraamatukogu. Eesti teatriliit.
19. *Eesti teatri biograafiline leksikon /* kosstanud Kalju Haan, Heino Aassalu, Vilma Paalma ; [peatoimetaja Kalju Haan].- Tallinn : Eesti Entsüklopeediakirjastus : Eesti Teatriliit, 2000 (Tallinn : Tallinna Raamatutrükikoda).
20. *Eesti tõlkekirjandus 1986-1990 Bibliograafia*. 1994. [Koostanud: Leida Püss]. Tallinn. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing.
21. *Elektrooniline andmebaas ESTER* (Tartu, Tallinn) <http://helios.nlib.ee>
<http://ester.utlib.ee>
22. *ENE 8 kd*. 1976. Tallinn. "Valgus".
23. Eskola, A. 1986. Näitleja on ajastu lühikroonika : mälestused. Tallinn : Eesti Raamat.
24. Kask, K. 1965 *Ants Lauter*: [lühimonograafia]. Tallinn : Eesti NSV Teatriühing.

25. Kask, K. 1970 *Esimene hooaeg 1940/41 : [ülevaade Eesti teatrielust]* .Tallinn : Eesti raamat.
26. Priidel, E. *Kirjanduslik Mulgimaa*. 1966. Tallinn. Eesti Raamat.
27. *Kirjanduskriitiku pilguga*. 1975. Tallinn. Eesti Raamat.
28. *Kirjandusmuuseumi Eesti biograafilist andmebaas ISIK*
<http://www2.kirmus.ee/biblioserver/isik>
29. *Kirjereeglid ISBD(M); Rahvusvahelised monograafiate bibliograafilise kirjeldamise reeglid* 2002. Tallinn : Eesti Rahvusraamatukogu.
30. Kruus, O. 1971. *Naine Hanesulega*. Tallinn. Eesti Raamat.
31. Lauter, Ants. 1979 *.Käidud teedelt : artikleid*. Tallinn : Eesti Raamat.
32. Luiv, Ü. *Hella Wuolijoki (1886-1954) Kirjandusnimesti* [Käsikirjas]. 1986.Valga Keskraamatukogu.
33. Lättemäe, E. *Oma sammude varjust*. 1968. Tallinn. Eesti Raamat.
34. Mihkla, K. 1965. *Lydia Koidula elu ja looming*. Tallinn. Eesti Raamat.
35. Nirk, E. 1975. *Eesti kirjanduse bibliograafiline leksikon*. Tallinn. Eesti Raamat.
36. Nirk, E. *Eesti kirjandus*. 1983. Tallinn. Perioodika
37. *Nõukogude Eesti tõlkekirjandus 1981-1985*. 1988. Tallinn. Eesti Raamat
38. *Näidendite nimestik*. 1934. Estonia Teatri raamatukogu.
39. Panso, V. 1965 *.Töö ja talent näitleja loomingus*. Tallinn : Eesti Raamat.

40. Priidel, E. *Kirjanduslik Mulgimaa*. 1966. Tallinn, Eesti Raamat.
41. Rahvusraamatukogu andmebaas ISE <http://ise.nlib.ee/>
42. *Raamatukroonikad*. Tallinn. Eesti Raamat.
43. Saarepera, M. 1981. *Valdeko Ratassepp*. Tallinn : Eesti Raamat.
44. Sikk, I. 1977. *Saarlaste teatrilugu*. Tallinn : Eesti Raamat.
45. *Soome kirjandus eesti keeles ja eesti kirjandus soome keeles*. 1996. Tallinn. Eesti Rahvusraamatukogu/ Viron Kansalliskirjasto.
46. Sulg, Tiina. 1994. *Näitekirjandus Eesti Vabariigis (1918-1940) : bibliograafianimestik*. Viljandi. Viljandi Kultuurikolledž. [Diplomitöö].
47. Sulg, Tiina. 1996. . *Eestikeelne näitekirjandus aastatel 1870-1944 : nimestik*. Tallinn. Pedagoogikaülikool. [Diplomitöö].
48. *Tavet Mutsu spetsiaal teatriraamatukogu nimestik*. 1930. Tallinn: T. Mutsu Teatrikirjastus.
49. *Tartu Eesti Kirjandusmuuseumi arhiivmaterjalid*.
50. *Teatrimärkmik 1955/56*. 1965. Tallinn : Eesti Raamat.
51. *Teatrimärkmik 1964/65*. 1967. Tallinn : Eesti Raamat.
52. *Teatrimärkmik 1977/78*. 1980. Tallinn : Eesti Raamat.
53. Türk, Ed. 1964. *Sinilindu püüdmas* : teatrimälestusi. Tallinn : Eesti Riiklik Kirjastus.

54. *Valga Koduloomuuseum*, Fp 13, Ar. 53-18 ; Fp 806, Ar. 496:5 ; Fp 119, Ar. 675:5 ; Fp 1028, Ar. 622:7 ; F 1299, Ar. 791:25-30
55. Vellerand, L. 1982. *Lisl Lindau*. Tallinn : Eesti Raamat.
56. Üldine näitekirjanduse nimekiri: kokkuseatud 1921. Tallinn: Ühiselu.

SUMMARY

The current bachelor thesis is a bibliographical overview in Estonian published creation of Hella Wuolijoki. Part of this thesis is based on my earlier researches from year 2006 and 2007 which comprises Hella Wuolijoki's writings in Estonian, her work translations from Finnish to Estonian, creations and translations in journalism, articles about her life and works and also includes Wuolijoki's plays in Estonian professional theatres. The thesis not only covers her creation, but also books and articles about her life.

Hella Wuolijoki is Estonian-Finnish dramatist, whose childhood past in Estonia and who went to live in Finland into 1904. She is a writer, who gives intentional interest with her life and creation, including to Estonian stage directors. She became famous because of her creation.

The thesis comprises 546 bibliographical bookings. Bachelor thesis is selected into four chapters: Hella Wuolijoki's short biography, Hella Wuolijoki's bibliography, staged plays and registries. She has published two prose in Estonian („Udutagused“, „Udutaguse Leeni Tartus“), three Estonian substantial dramas („Talulapsed“ (1912), „Põlev maa“ (1937), „Koidula“ (1932)), five Finnish substantial dramas in Estonian („Niskamäe naised“ (1936), „Niskamäe noorperenaine“ (1940), „Niskamäe Heta“ (1953), „Niskamäe leib“ (1938) ja „Mis nüüd, Niskamäe?“ (1953)), two comedies („Juuraku Hulda“ (1937), „Justiina“ (1927)), three memories which has been translated into Estonian („Koolitüdrukuna Tartus aastail 1901-1904“, „Ülikooliaastad Helsingis, 1904-1908“ and („Minust sai ärinaine e. Valge vares“).

The most criticized works of Hella Wuolijoki are „Koidula“, „Niskamäe“ themes and „Udutagused“, in 1985 to 1987. The most valued Estonian substantial dramas are „Koidula“ and „Talulapsed“. Hella Wuolijoki's life and creation has been researched by Oskar Kruus.

Estonian professional theatres have played 13 different dramas. The most popular play of Hella Wuolijoki is „Niskamäe naised“. „Ugala“ in Viljandi is one of the Estonian professional theatres in which have performed the most plays of Hella Wuolijoki's creation. The most reviewed play

of Hella Wuolijoki's creation is "Koidula". Rasmus Kangro-Pool, Oskar Kurmiste, Aime Jõgi, Leo Soonberg, Oskar Kruus, Toomas Kalmet have written most of the reviews about Hella Wuolijoki's plays. The most valued plays are "Niskamäe naised", "Juuraku Hulda" and also "Koidula".

LISAD

LISA 1

HELLA WUOLIJOKI PEREKONDLIKEST SIDEMETEST

Hella isa Ernst Henn Murrik sündis 1863. aastal ja suri 1942. aastal Soomes. Ta on maetud Helsingi Hietanieme surnuaeda.

Hella ema Kadri Kokamägi sündis 1862. aastal ja suri 1929.aastal Soomes. Ta on maetud Taagepera surnuaeda.

Ella Marie, Hella 1886-1954, maetud Helsingi Hietaniemi surnuaeda.

Hella tütar Vappu 1911-1998. Abikaasa Sakari Tuomioja 1911-1964. Nende lapsed Tuuli sündis 1940 ja Erkki sündis 1946 (Erkki Tuomioja on kauaaegne välisminister Soomes)

Hella õede (Salme) Anette sündis 1888. aastal Taageperas ja suri 1964. aastal Londonis. Sai oma peamise hariduse Venemaal. Elas mõnda aega Soomes ja abiellus vasakupoolse poliitikategelase Eino Pekkalaga. Läks lahku ja kolis Inglismaale Londonisse. Seal abiellus 1922 Rajani Palme-Duttiga (ema oli rootslanna ja isa kõrgest India soost), kellega koos võtsid juhtivalt osa Suurbritannia Kommunistliku Partei asutamisest. Ta on kirjutanud inglise keeles ka esseesid ning luuletanud.

Hella vend Albert Leonhard, (Leo) sündis 1891. aastal Taageperas ja suri 1952. aastal Helsingis. Ta elas Eestis, kus ta oli Eesti Vabariigi sõjaväes ohvitser, hiljem Soomes tõlkijana. Ta põgenes perekonnaga Soome 1944.aasta aprillis. Naine oli soome-rootslanna Kleopatra Norrlander. Tema tütreEtheli (Ylipohja) tütar Suvi elab Soomes ja teine tütar Säde Norras. Edith (Glöckner) elas Rootsis ja suri lastetuna.

Hella õde Erna Amalie (Mimmi) sündis 1893. aastal Taageperas ja suri 1983. aastal Stockholmis. Ta oli saksa keele õpetaja Tallinnas, abiellus laevakapten Karl Mittiga. Abikaasa arreteeriti nõukogude võimu poolt ega saanud kunagi tagasi. Poeg Ilo Mitt langes Eestis Saksa sõjaväes 1944. aastal. Tema poeg Toivo elab koos oma järeltulijatega Rootsis, samuti Mimmi tütar Aino elab oma lastega Rootsis.

Hella Õde Linda Irene (Niina) sündis 1897. aastal Valgas ja suri 1947. aastal Tallinnas ning ta on maetud Metsakalmistule. Ta oli Tallinna konservatooriumi lõpetanud pianist. Olnud kolm korda abielus (mehed Polonsky, Kukk ja Leo Soonpää), kuid jäi lastetuks.

LISA 2

HELLA WUOLIJOE ELUKROONIKAST

- 1886 a. 21. VII sündis Vijandimaal Helme kihelkonnas Taagepera Ala kõrtsis
- 1904 a. Septembri lõpul sõitis Helsingisse ja siirdus Peterburi Bestuzevi õppeasutusest Helsingi Ülikooli õppima
- 1908 a. Sügisel pärast Sulo Wuolijoe esimese abielu lahutamist sõlmiti tsiviilabielu Helsingi raekojas rahvasaadik ja ajakirjanik Sulo Wuolijoega.
- 1911 a. 20. III Sündis tütar Vappu Illike Wuolijoki
- 1912 a. Ilmus Tallinnas Esimene eestikeelne näidend “Talulapsed”:
- 1914 a. Asus tööle Kontro&Kuosmase firmasse.
- 1914 a. Aprillis ilmus romaan “Udutagused” Tallinnas.
- 1917 a. Siirdus USA ekspordifirma Grace&Co esindajaks Helsingisse.
- 1936 a. 15. XI “Niskamäe naiste” esietendus Tallinnas “Estonias”.

- 1940 a. Kevadtalvel pidas Stockholmis läbirääkimisi Nõukogude Liidu saadiku A. Kollontaiga Talvesõja lõpetamiseks.
- 1943 a. 27. XI sõjavälikohus mõistis riigireetmise pärast karistuseks eluaegse vangistuse.
- 1944 a. 25. IX vabastati Helsingi Katajanoka vanglast.
- 1945 a. Sai Soome Yleisradio peadirektoriks.
- 1946 a. Ilmus raamatuna koos B. Brechtiga kirjutatud näidend "Iso- Heikkilän isäntä ja hänen renkinsä Kalle".
- 1947 a. USA-s Hollywoodis filmiti "Juuraku Hulda" järgi "Parlamendi tütar", peaosas Loretta Young.
- 1954 a. 2. II suri Helsingis.

Hella Wuolijoki valdas vabalt: **ladina, prantsuse, saksa, soome, vene ja eesti keelt.**

LISA 3

MÕTTEID HELLA WUOLIJOKI LOOMINGUST

"Ei muutu ju meie ise sellest suuremaks, kui peame suuri väikesteks"

H. W. "Ülikooliaastad Helsingis."

"Karksi inimestes on midagi kummalist ja sulavat, midagi, mida ei leidu teistel eestlastel. Seda iseloomustab kõige paremini sõna "illike", sõna mida mujal Eestisei tunta ja mis tähendab kõike seda, mis maailmas on head ja ilusat ja paljutootavat.

Armas aeg on karksi keeles "illikeaig!"

Kui karksilane kedagi eriti armsaks peab, ütleb ta: "Illike, kullake!"

H. W. "Koolitüdrukuna Tartus."